

Srečo Dragan Prostor, vržen iz tira / Space is Out of Joint

Muzej sodobne umetnosti Metelkova / Museum of Contemporary Art Metelkova, Ljubljana

22. 12. 2016 – 5. 3. 2017

Igor Španjol **Teritoriji tekstualnosti** 5
Territories of Textuality 13

Ješa Denegri **Srečo Dragan, pogled iz drugega
prostora in časa** 22
**Srečo Dragan from the Perspective
of Another Place and Time** 26

Teja Merhar **Biobibliografija** 45
Bio-Bibliography 45

Izhodišče za pričujočo razstavo je bila zamisel, da bi pregledno predstavili delo Sreča Dragana. Dela iz šestdesetih in sedemdesetih let, ko je umetnik deloval bodisi sam bodisi v sodelovanju z Nušo Dragan¹, so pomenila pomemben prispevek k takratni neoavantgardni umetnosti in pozneje k t. i. »novi umetniški praksi«. Začetki avtorjevega delovanja na področju videa so povezani s prakso udejanjanja umetnosti kot ideje skupine OHO. Z Nušo sta snemala filme in videe, organizirala akcije in konceptualne projekte. Znotraj tega se je ukvarjanje z videom nanašalo predvsem na eksperimente s tehnologijo in likovno razumevanje video površine kot lebdeče slike. Video je bil sestavni element umetniške akcije in hkrati sredstvo dokumentiranja. Še zlasti so tu pomembna pionirska dela na področju interaktivne in medijske umetnosti. Tako je leta 1969 nastalo *Belo mleko belih prsi* Sreča in Nuše Dragan, statičen črno-bel posnetek »slušno govorne grupne komunikacije zlogov«, ki je obveljal za prvi video v jugoslovanskem prostoru. Poznejše delovanje so protagonisti opredeljevali kot metaakcije, v katerih sta avtorja video uporabljala kot medij neposredne komunikacije z občinstvom. Video je bil hkrati realizacija in sproten zapis procesnega modela komunikacije; slika je bila brez časovnega zamika na monitorju in je s tem poudarjala enotnost časa, kraja in dejanja. Nuša in Srečo Dragan sta skupaj posnela več avtorskih videov, v katerih sta sama scenarista in igralca, v poznejših delih pa uporabljata tudi citate iz zgodovine filmske umetnosti (Eisenstein, Tarkovski, Resnais). Kot avtorja razstav, programov in tekstov sta lastnemu delu in videu poskušala zagotoviti ustrezno kontekstualizacijo znotraj širšega jugoslovanskega in mednarodnega prostora.

Televizijski program je bil pomemben medij produkcije, reprezentacije in refleksije avtorskega videa. V osemdesetih letih se je odnos med avtorskim videom in televizijo razvijal tako, da video ustvarjalci v televiziji niso več nujno videli velikega nasprotnika, kot je to bilo v pionirskih sedemdesetih letih, ko se je video vzpostavil kot reakcija na naraščajočo moč televizije. Nuša in Srečo Dragan sta že konec sedemdesetih let na televiziji realizirala projekt *Iz vzhoda na vzhod* (1978) in poslej televizijske oddaje uporabljala za prizorišča svojih akcij, televizijske hiše v Ljubljani, Beogradu in Sarajevu pa vse do leta 1987 kot producente svojih videov. V oddaji *Pokretne slike* znotraj filmskega programa TV Beograd sta izvedla petminutni *Video šus* (1981), ki je nazorno ilustriral osrednjo temo oddaje – avtorsko dekonstrukcijo televizijske slike. Stališča

---

1 Na splošno lahko rečemo, da so dela, ki so nastala med letoma 1968 in 1987, skupno delo Nuše in Sreča Dragana, od leta 1987 do danes pa Sreča Dragan. Za bolj natančno razdelitev avtorstva glej sklop Biobibliografija.

Ješe Denegrija v oddaji pričajo o tem, da takrat video še ni bil sprejet in obravnavan kot samostojno izrazno sredstvo. Raba videa v umetnosti je bila razumljena predvsem kot eno od izraznih sredstev »nove umetniške prakse«, brez vpliva snemanja na sam koncept in potek dogodkov. Kljub temu je Denegri prepoznal video v širšem smislu kot težnjo umetnosti, da vase vključi nove medije in se odpre sredstvom, ki jih prinašajo sodobne tehnologije. Za oddajo *Avtovizija*, ki jo je pripravil Miha Vipotnik kot »edini program o avtorskih video prispevkih videastov o avtorskem videu na Slovenskem« in so jo na javni televiziji predvajali v seriji *Integrali*, sta Dragana na Žalah posnela material za video instalacijo na temo trajnosti spomina z naslovom *S pogledom tvojim* (1985). Pri tem sta pojasnila svoj pogled na video produkcijo, ki je imela predvsem dve možnosti: instalacije so prodrle v prostore, namenjene likovnim razstavam, video pa na televizijo, kar ponazori insert iz njunega videa *Spomenik žrtev in orgije* (1985), realiziranega na TV Sarajevo.²

Srečo Dragan je nato v osemdesetih in devetdesetih letih nadaljeval z raziskovanjem možnosti, ki jih ponujajo novi mediji, zlasti video ter mrežna in kibernetska tehnologija. Pri tem je namesto vnaprej dokončno izoblikovane ideje o končnem delu največkrat strukturiral projekte sproti in glede na tehnološke zmožnosti zbiral in sestavljal vse, kar se mu je zdelo potencialno uporabno. Produkcija je tako večinoma temeljila na ustvarjalni rabi tehnoloških in drugih resursov, kar je imelo za posledico prepričanje, da je za uspešen učinek dela najbolj odločilno medsebojno funkcioniranje vseh njegovih tehničnih komponent, raznih strojev, računalnikov in elektronskih aparatov.³ Osnova samostojnih videov Sreča Dragana je bilo likovno delo, v katerem sledimo preobrazbam znaka, podobe in izkušnje sveta. Prostorsko-časovni koncepti, ki jih vpeljuje nova tehnologija, pa tudi tradicija neoavantgardne umetnosti, ki se upira historizaciji in poudarja predvsem neposredno navzočnost oziroma konkretno situacijo, ki jo vzpostavi delo, so umetnika pripeljali do tega, da je medij razstave s tehnologijo spremenil v okolje, v katerem je kazal koncept odnosa do zgodovine in tradicije, tako lastne kot zgodovine tehnoumetnosti na sploh. Obenem je to okolje s svojo interaktivno naravo omogočalo obiskovalcu oziroma udeležencu dostop do prejšnjih del in dokumentov. Razstava je bila po navadi zasnovana v delih ali nekakšnih teritorijih, kot jih je označeval umetnik, te

---

2 TV Sarajevo je zahvaljujoč zimskim olimpijskim igram leta 1984 dosegla zavidljivo raven opremljenosti ter postala pomemben producent avtorskega videa v Jugoslaviji.

3 Na določen način gre za fenomen, ki presega geografske in časovne specifičnosti in ga ni mogoče preprosto vnaprej kvalitativno opredeliti. Tako je po eni strani Nam June Paik pomemben segment svoje zgodnje produkcije realiziral prav zahvaljujoč preizkušanju vseh tehnoloških možnosti, ki jih je ponujal razvoj takratne industrije avdiovizualne reprodukcije, medtem ko se je nekoč pomembni festival Ars Electronica v Linzu s časom spremenil v svojevrsten zabavni poligon najnovejših tehnoloških dosežkov.

teritorije pa so zasedale nematerialne strukture umetniških del. Prostor razstave je deloval kot nekakšen časovni stroj, v katerem so t. i. konceptualne table na stenah (metatekstualni zapisi, citati struktur, dokumenti, fotografije) prikazovale relacije v ključnih projektih in predstavljale koncept odnosov do lastne zgodovine. Čeprav niso bile nujno v elektronski obliki, so delovale kot hipertekstualnost.

Avtorska konceptualizacija lastnega arhiva je ena temeljnih Draganovih strategij zadnjega desetletja. Na ta način poskuša prispevati k reševanju strokovne zagate arhiviranja novomedijskega dela ter dokumentiranja in predstavljanja nestabilnih medijev, kot so performansi, dogodki in akcije. Svojega dela ne prepušča poskusom avtentične prezentacije izvirnika, temveč aktivno posega v polje interpretacije. Gradi strukturne mreže, ki jih ponuja kot rešitve za arhiviranje svojih medijskih del. S tem poskuša reševati zagato, ki izhaja iz začetnih prelomov s tradicionalnimi akademskimi principi in se razvija preko različnih konceptualnih faz, medijev in avtorskih obsesij. Strukturna obravnava spomina, ki jo Dragan doseže formalno in podkrepi s postavitveno strategijo, pripelje do situacije, ko produkcija blokira svojo lastno teoretizacijo in na neki način postane sama teorija. Vendar je to v skladu z značilnim teoretskim okvirjem osemdesetih let, ko je, kot pravi Fredric Jameson, »starejši jezik 'dela' – umetnostno delo, mojstrsko delo – vsepovsod v veliki meri zamenjal precej drugačen jezik 'teksta', tekstov in tekstovnosti – jezik, iz katerega so dosežki organskih ali monumentalnih form strateško izključeni. Zdaj je lahko vse tekst v takšnem pomenu (vsakdanje življenje, telo, politična predstavitev), objekte, ki so bili prej 'delo', pa je mogoče na novo brati kot neskončne nize ali sisteme tekstov različnih vrst, različne medbesedilnosti, naložene ena na drugo, zaporedja fragmentov, ali zgolj proces. Avtonomno umetnostno delo je tako – skupaj s starim avtonomnim subjektom ali egom – očitno izginilo, izpuhtelo.«⁴ Na podoben način se Draganovega opusa loteva Janez Strehovec, ki izhaja iz novega razumevanja »postestetske, postartefaktske, storitvene in raziskovalne« umetnosti: »Če je danes umetnost predvsem umetnost vmesnih prostorov in področje meddisciplinarnega sodelovanja, potem je spremenjena tudi tradicionalna vloga umetnika. Ni več z nacionalnim patosom obdan genij, usmerjen k ustvarjanju iz nič, temveč producent in raziskovalec, katerega poglavitno področje so mreženje, organiziranje in povezovanja, ki prečkajo različna področja in spreminjajo ustaljene predstave o umetniškem delu in umetniških umestitvah.«⁵

4 Fredric Jameson, »Nadrealizem brez nezavednega«, v: *Postmodernizem* (Ljubljana: Analecta, 1992).

5 Janez Strehovec, »Umetnost kot raziskovanje /Ob projektu Sreča Dragana TEHNOPERFORMANS 06/«, Srečo Dragan, vabilo na razstavo (Ljubljana: Institut Jožef Stefan, 2006). Dostopno na <http://www2.arnes.si/~avaupo2/files/DraganIJSzlozenka.pdf>

Za razumevanje Draganovih iskanj iz devetdesetih let je bila ilustrativna njegova razstava *Rotas - Sator* leta 1997 v Galeriji Equina. Konceptualizacija razstave je poudarjala interaktivni in mrežni prostorski prijem, ki ga je sestavljalo pet med seboj bolj ali manj kompatibilnih instalacij, in sicer *Kiborgovo oko*, *Telerobot*, *Mensula Jovis*, *Opus Canum* in *Digitalni vid*. Obiskovalčeva izkušnja je temeljila na tehnološko podprtem razširjenem videnju oziroma na novih oblikah vodenja pogleda, njegovem zapeljevanju in zakrivanju, odkrivanju in izgubljanju. Razstava kot demonstracija pametnih strojev v njihovi takratni, izrazito interaktivni umetniški rabi, je vzpostavila tudi specifičen nabor vizualnih prizadevanj. Predstavljena računalniška grafika in animacija združujeta sledi Draganove zgodnje analogne grafične produkcije in ilustracije, še zlasti tiste za revijo *Ekran*, z novejšimi modificiranimi projekti devetdesetih let, kot so na primer *Rotas - Axis mundi*, *Postaja Topolovo*, *Pokrajina in umetnik - Koprivnik* in *Rotas – Tenet*. Strehovec ob tem ugotavlja, da »analogni video lahko najde svoje mesto v televizijskih programih, digitalni video (računalniška animacija) pa zares zaživi šele v interaktivni obliki, ko postane dostopen gledalčevim igrivim manipulacijam. Prav tehno-umetnost zato danes ni izziv le za umetnost, ampak tudi za različne teorije, ki lahko preko nje v laboratorijsko čisti obliki odkrivajo vrsto usodnih premikov na področju sodobne ustvarjalnosti, razvoja novih, interaktivnih, uporabniku prijaznih tehnologij in zaznave,« in že napoveduje Draganovo prihodnjo usmeritev v vrst elektronskih interaktivnih instalacij in spletnih projektov.⁶

Na razstavi *Čas, vržen iz tira* leta 2000 v Moderni galeriji je gledalec lahko sledil metagovorici robota, ki ga je vodil po točkah – lokacijah, ali pa je sestavil svoj koncept branja razstavljenih dokumentov. Medtem pa je virtualna votlina, nekakšna novodobna Platonova votlina oziroma gledališče za virtualno resničnost, omogočala celostno potopitev v virtualni prostor. Udeleženec je v interaktivnem trirazsežnem okolju sobe iz Kubrickovega filma *Odiseja v vesolju 2001* na aktivnih oknih lahko izbiral avtorska dela – filme, fotografije, video dela in mrežne projekte. Tretji prostor dogajanja je bil razvit na mrežnih straneh kot informacijska in organizacijska struktura. Udeleženec je lahko prek protokola VRML vodil robota od točke do točke po razstavnem prostoru. Gledalec si je prek koncepta hiperteksta zgradil lastni vstop v hiperrealnost. Projekt je tako raziskoval prehajanje iz realnega prostora in videza prek razširjene realnosti do virtualne resničnosti izginjanja. Obenem se je muzej

---

6 Janez Strehovec, »Kibernetična umetnost: interaktivnost, igra in celostna potopitev (Ob Draganovih projektih na področju elektronske umetnosti)«, dostopno na http://black.fri.uni-lj.si/srecodragan/equurna_s.html

vzpostavil kot metafora za organizacijo vednosti o sodobni umetnosti ali kot teritorij za gledalca, brskalnik, ki ustvarja lastni mentalni arhiv.

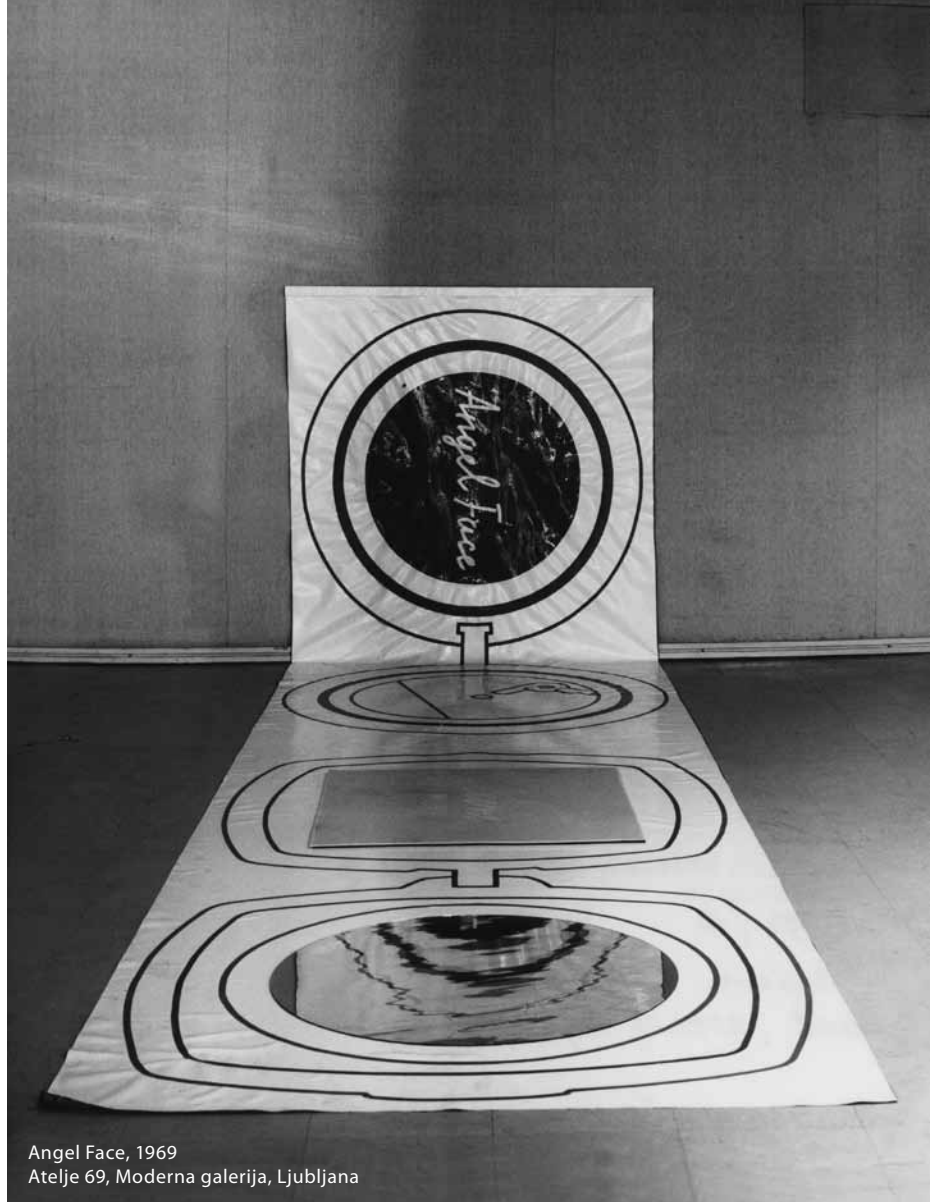
Pri projektu *Matrica - koincidenca* (2005) smo bili priča nadaljnjemu prostorskemu preobratu: znanstveni Institut Jožef Stefan je svojo galerijo začasno spremenil v laboratorij, kot enakovredna umetniška lokacija pa je funkcionirala tudi kavarna, v kateri se zgodi potencialno srečanje akterjev, ki jih preko mobilne telefonije poveže analizirana posebnost obiskovalčeve oziroma uporabnikove hoje z napravami, oprtimi na tehnologijo računalniškega vida. Hoja posameznika oziroma njegova pot skozi mesto je razumljena kot kompleksna dejavnost nekakšnega mobilnega avatarja, ki z rabo mobilne tehnologije postaja protagonist hibridizacije realnih in virtualnih svetov.⁷ Za projekt je pomembno, »da je udeleženec takšnega performansa z mobilniki opremljen nomad, ki je s tem, ko ima pri sebi vključen mobilnik, dejansko mobiliziran, vpoklican na sceno; njegova pot ni več enostavno in linearno gibanje od točke A k točki B, ampak lahko vsak trenutek sprejme informacije, ki bodo povzročile bistveno vektorsko spremembo njegove poti« in »je lahko interpretirano kot poziv k možnemu druženju 'sorodnikov v hoji'. Ni rečeno, da se bosta odzvala nanj, (...) toda prav vse možnosti so odprte, in ob uspelem uresničenju, je lahko prav prvotni umetnostni (kon)tekst generator njunega skupnega zunajumetniškega 'teksta'.«⁸

Od zgodnjih ohojevskih happeningov v urbanem prostoru, kot sta *Stonoga* (1968) in *Pudingi* (1969), pa vse do najnovejših tehnološko podprtih galerijskih projektov Srečo Dragan vztrajno in provokativno nagovarja mimoidoče, pri čemer gre največkrat za formiranje imaginarnega, a ves čas prisotnega, ponavljajočega se komuniciranja, ki se v zavest udeležencev vtiskuje predvsem kot izkušnja, ne da bi se nujno realiziralo tudi kot artefakt. Kljub temu njegovi projekti, tudi za mimoidočega gledalca, s svojo neposrednostjo presegajo hermetičnost konceptualne izjave in omogočajo nekakšno skupno demokratično ustvarjalno polje umetnika oziroma iniciatorja, aktivnih udeležencev in naključnih gledalcev.

---

7 Glej Deanna P. Dannels in Adriana de Souza e Silva, »On Site and Engaged: Hybrid-Reality Gaming in Communication across the Curriculum Initiatives«, v: Adriana de Souza e Silva in Daniel M. Sutko (ur.), *Digital Cityscapes: Merging Digital and Urban Playspaces* (New York: Peter Lang, 2009), str. 321–337.

8 Strehovec, *ibid.*

Angel Face, 1969
Atelje 69, Moderna galerija, Ljubljana

Objekt / *Object*, 1969
Atelje 69, Moderna galerija, Ljubljana

Stopnišče / *Stairway*, 1969
Atelje 69, Moderna galerija, Ljubljana

Territories of Textuality

Igor Španjol

This exhibition was conceived with the aim of presenting a survey of Srečo Dragan's oeuvre. The works from the early 1960s and 1970s, when the artist worked alone or in tandem with Nuša Dragan¹, constituted an important contribution to the neo-avant-garde art of the time and later, to the so-called "new artistic practice". The artist's initial involvement in video is linked to his practice of realizing art in accordance with the concepts of the OHO group. Nuša and Srečo Dragan made films and videos, organized actions and conceptual projects. Their early work with video consisted primarily in experimenting with technology and artistically perceiving and representing the video surfaces as suspended images. Video was both a component of the artistic action and a means of its documentation. Particularly important in this stage are the pioneering works of interactive and media art. One such example is Nuša and Srečo Dragan's *The White Milk of White Breasts* from 1969, a static black-and-white recording of "auditory spoken group communication of syllables", which is now considered the first video ever made in Yugoslavia. The later work was described as meta-actions, in which the two artists used video as a medium of direct communication with the audience. Video was both a realization and a simultaneous record of a processual communication model; the image appeared on the monitor without time delay, underscoring the unity of time, place, and action. Together, Nuša and Srečo Dragan made several artistic videos that they also wrote and performed in, including in their later works quotes from the history of film (Eisenstein, Tarkovski, Resnais). By organizing exhibitions and authoring programs and texts they tried to contextualize their work and videos in the broader Yugoslav and international space.

For video art, television programs were important as a medium of production, presentation, and reflection. In the 1980s, the relationship between video art and television changed: video artists no longer saw television as their greatest obstacle or opponent as they had in the pioneering 1970s, when video evolved as a reaction to the growing power of television. Nuša and Srečo Dragan realized a project on television as early as the late 1970s (*Eastbound from the East*, 1978), subsequently using TV programs as scenes of their actions, and the Ljubljana, Belgrade, and Sarajevo television stations as the producers of their videos until 1987. They performed their five-minute action *Video Shoes* (1981) on the TV Belgrade program *Pokretne slike*

---

1 Generally speaking, the works produced between 1968 and 1987 are joint works of Nuša and Srečo Dragan, while those since 1987 are authored by Srečo Dragan. For more precise attribution, see the Bio-Bibliography in this catalogue.

(Moving Pictures) about film, in which the action illustrated the main theme of the program – the artistic deconstruction of the televised picture. The views expressed by Ješa Denegri on the same show testify that video was not perceived or accepted as an independent means of expression at the time. The use of video in art was understood above all as one of the means of expression of the “new artistic practice”, without the recording having any impact on the concept or the course of events. Nonetheless, Denegri did recognize in video the tendency of art to incorporate new media and open up to the resources brought by new technologies. For the *Avtovizija* (Auto-vision) program, produced by Miha Vipotnik as “the only program about artistic videos by video artists on the subject of art video in Slovenia” and which aired on national television as part of the *Integrali* (Integrals) series, the Dragans shot material for a video installation about the permanence of memory *With that Look of Yours* (1985) at Ljubljana’s main cemetery Žale. In this work, they made explicit their views on video production, which, according to them, had two main platforms: video installations, which had made their way into the spaces dedicated to fine art exhibitions; and video on television, as illustrated by the clip from their video *Monument of Sacrifice and Orgy* (1985) realized at TV Sarajevo.²

In the 1980s and 1990s, Srečo Dragan continued to explore the possibilities offered by the new media, particularly video, together with Internet and cybernetic technologies. Rather than start off with a full-formed idea of the final work beforehand, he usually structured his projects as they evolved, collecting and composing everything technologically possible that seemed potentially useful. His production was thus mostly based on the creative use of technological and other resources, which led him to the view that an integrated functioning of all of a work’s technical components (various machines, computers, and electronic devices) was the most decisive factor for a work in achieving the desired effect.³ Srečo Dragan’s solo videos were essentially fine art works in which transformations of the sign, the image, and the experience of the world were visible. The spatial and temporal concepts introduced by the new technology as well as the neo-avant-garde art tradition of resisting historicism and emphasizing instead the unmediated presence of the work or the concrete situation created by it led the artist to transform the medium of

---

2 Thanks to the 1984 Winter Olympic Games, TV Sarajevo had state-of-the-art technical equipment and became an important producer of artistic videos in Yugoslavia.

3 This is, in a way, a phenomenon that reaches beyond the specifics of geography and time and cannot simply be defined qualitatively. Thus on the one hand Nam June Paik realized an important segment of his early production precisely by testing all of the technological possibilities available to the audiovisual reproduction industry developed at the time, while the formerly momentous Ars Electronica Festival in Linz transformed over time into an amusing test site for the latest technological developments.

exhibition with the aid of technology into an environment in which to communicate his attitude toward history and tradition, both his own and the history of techno-art in general. Being interactive, this environment also gave the viewer or participant access to previous works and documents. Exhibitions were usually devised in parts or, as the artist described them, territories, which were occupied by immaterial structures of artworks. The exhibition space seemed like some kind of time machine, in which the so-called conceptual boards on the walls (metatextual writings, quotes of structures, documents, photographs) showed the relations between key projects and constituted the artist's understanding of approach to his own history. Although not all of them were electronic, they appeared like hypertext.

Over the past decade, one of Dragan's basic strategies has consisted in the artistic conceptualization of his own archive. In this way, he tries to tackle professional dilemmas concerning the archiving of new media works and documenting and presenting unstable media such as performances, happenings, and actions. Rather than leave his work to attempts at authentic presentation of the original, he actively intervenes in the realm of interpretation. He builds structural networks as a possible solution to archiving his media works, in an attempt to solve a problem stemming from the early breaks with traditional academic principles and developing through various conceptual phases, media, and artistic obsessions. The structural approach to memory, which Dragan achieves formally and underscores with his display strategy, creates a situation in which production blocks its own theorization, in a way becoming itself the theory. This is closely in keeping with the characteristic theoretical framework of the 1980s, when, according to Fredric Jameson, "the older language of the 'work' – the work of art, the masterwork – has everywhere largely been displaced by the rather different language of the 'text,' of texts and textuality – a language from which the achievement of organic or monumental form is strategically excluded. Everything can now be a text in that sense (daily life, the body, political representations), while objects that were formerly 'works' can now be reread as immense ensembles or systems of texts of various kinds, superimposed on each other by way of the various intertextualities, successions of fragments, or, yet again, sheer process (henceforth called textual production or textualization). The autonomous work of art thereby – along with the old autonomous subject or ego – seems to have vanished, to have been volatilized."⁴ Janez Strehovec takes a similar approach

---

4 Fredric Jameson, "Surrealism without the Unconscious" in: *Postmodernism* (Durham: Duke University Press, 1991), p. 77. Available online at: http://flawedart.net/courses/articles/Jameson_Postmodernism__cultural_logic_late_capitalism.pdf, accessed 18 November 2016.

to Dragan's oeuvre, departing from a new understanding of "post-aesthetic, post-artifact, production and research" art: "If today art is above all the art of interstices and a sphere of interdisciplinary collaboration, then also the traditional role of the artist is changed. No longer a genius shrouded in national pathos and creating out of nothing, an artist is now a producer and researcher whose main field is comprised of networking, organizing, and interconnecting over a variety of disciplines, changing the established concepts about an artwork and its (as well as the artist's) place."⁵

Dragan's exhibition *Rotas – Sator*, staged at the Eburna Gallery in 1997, was illustrative of his artistic explorations of the 1990s. Its concept underscored the interactive and networked spatial display composed of five varyingly compatible installations: *Cyborg's Eye*, *Telerobot*, *Mensula Jovis*, *Opus Canum*, and *Digital Vision*. The viewers' experience of the exhibition was based on a technology-supported expanded view, on new ways of guiding the gaze, seducing it, obscuring it, revealing and losing it. As a demonstration of smart machines in their explicitly interactive artistic use of the time, the exhibition also put on view a specific array of visual endeavors. The computer graphics and animations exhibited brought together traces of Dragan's early analogue graphic prints and illustrations (in particular those for *Ekran* magazine) and his later modified projects from the 1990s, such as *Rotas – Axis Mundi*, *Stop – Topolovo*, *Landscape and Artist – Koprivnik*, and *Rotas – Tenet*. Strehovec further offers, "analogue video can find its place in television programs, while digital video (computer animation) can only come truly alive in an interactive form, when it becomes accessible to the viewer's playful manipulations. That is why techno-art today is not a challenge only for art, but also for a host of theories that can study, via techno-art, under virtually laboratory conditions, critical shifts in the field of contemporary artistic production, the development of new, interactive, user-friendly technologies and perception," thus already foreseeing Dragan's future draw to electronic interactive installations and Internet projects.⁶

At the *Time is Out of Joint* exhibition at Moderna galerija in Ljubljana in 2000, viewers could follow the meta-language of a robot leading them through the location points or frame their own concepts of reading the exhibited documents. A virtual cave, a kind of contemporary Plato's cave or a virtual reality theater, enabled a

---

5 Janez Strehovec, "Umetnost kot raziskovanje /Ob projektu Sreča Dragana TEHNOPERFORMANS 06/", Srečo Dragan, exhibition invitation leaflet (Ljubljana: Institute Jožef Stefan, 2006). Available online at: <http://www2.arnes.si/~avaupo2/files/DraganIJSzlozenka.pdf>.

6 Janez Strehovec, "Kibernetična umetnost: interaktivnost, igra in celostna potopitev (Ob Draganovih projektih na področju elektronske umetnosti)". Available online at: http://black.fri.uni-lj.si/srecoDragan/equrna_.html.

total immersion in virtual space. Participants in the interactive three-dimensional environment of a room from Kubrick's *Space Odyssey 2001* could choose artworks (films, photographs, video works, and Internet projects) on computer monitors. The third site of the exhibition was developed on the web as an informational and organizational structure. Via a VRML protocol, participants could guide a robot from point to point in the exhibition space. Using hypertext, viewers could enter a hyper-reality of their own choosing. In this way the project explored the transition from a real space and appearance through expanded reality to a virtual disappearance. The museum functioned both as a metaphor for the organization of knowledge on contemporary art and as a territory for the viewer, a browser that creates its own mental archive.

The *Matrix – Coincidence* (2005) project made evident another spatial shift: the Jožef Stefan Institute gallery was turned into a lab for some time, while the café where the participants in the project could potentially meet was the other, equally important artistic location. The participants were connected via a mobile telephone service and on the basis of an analysis of their route around town, carried out using gadgets based on the technology of computer vision. An individual's route was understood as a complex activity of some kind of mobile avatar, who became, by using mobile technology, a protagonist of the hybridization of the real and virtual worlds.⁷ One important part of the project was that "participants in such a performance are nomads carrying a mobile phone that is on, who by this very fact become mobilized, deployed to the scene. Their route is no longer simple, a linear progress from point A to point B; at any given moment they can receive information that will trigger a crucial vectorial change in their route" and "that can be interpreted as an invitation for 'route relatives' to meet up. An invitation they need not necessarily accept. (...), but all of the options are open, and if it is successfully realized, the original artistic (con)text can become the generator of their shared extra-artistic 'text'".⁸

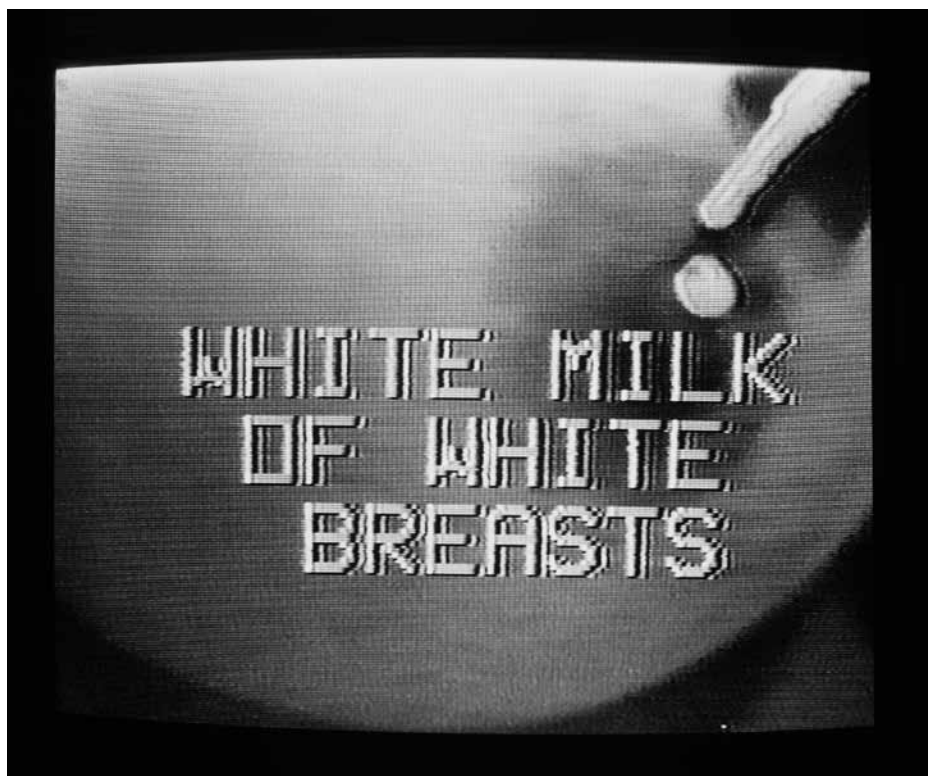
From the early OHO happenings in urban spaces, such as *Centipede* (1968) and *Puddings* (1969), to his latest technology-based gallery projects, Srečo Dragan has consistently and provocatively addressed passersby, mostly by forming imaginary, but ever-present, repeated communication, perceived and remembered by the participants as an experience, without necessarily it being physically realized in

---

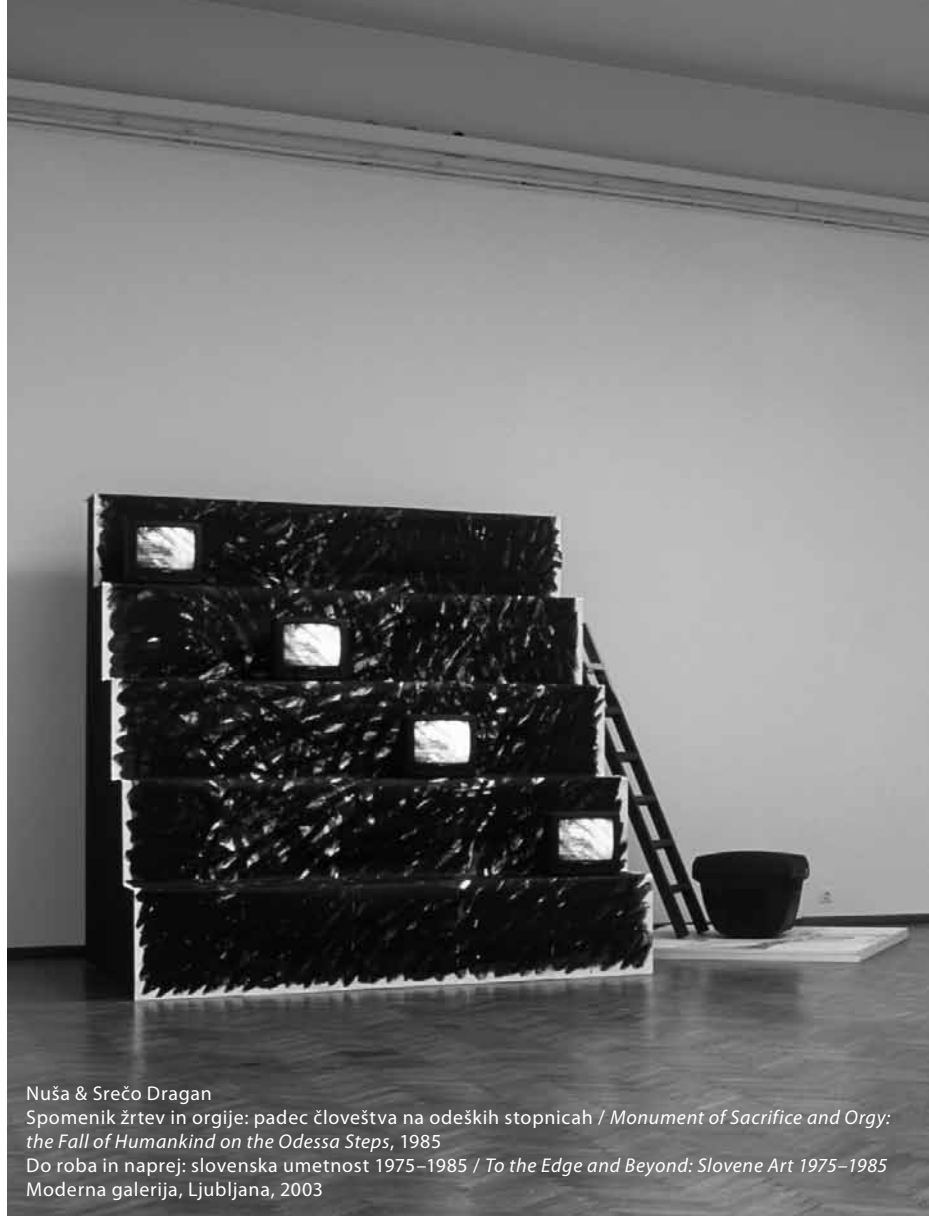
7 See Deanna P. Dannels and Adriana de Souza e Silva, "On Site and Engaged: Hybrid-Reality Gaming in Communication across the Curriculum Initiatives", in: Adriana de Souza e Silva and Daniel M. Sutko (eds.), *Digital Cityscapes: Merging Digital and Urban Playspaces* (New York: Peter Lang, 2009), pp. 321–337.

8 Strehovec, *ibid.*

an artifact. By virtue of their directness, Dragan's projects manage to avoid the hermetism of conceptual statements – also for random viewers – thus giving rise to some kind of democratic creative field shared by the artist-initiator, active participants, and incidental viewers.

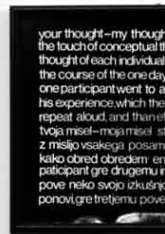
Nuša & Srečo Dragan
Belo mleko belih prsi / *White Milk of White Breasts*, 1969
Open reel 2", 30'

Nuša & Srečo Dragan

Spomenik žrtev in orgije: padec človeštva na odeških stopnicah / *Monument of Sacrifice and Orgy: the Fall of Humankind on the Odessa Steps*, 1985

Do roba in naprej: slovenska umetnost 1975–1985 / *To the Edge and Beyond: Slovene Art 1975–1985*
Moderna galerija, Ljubljana, 2003

Nuša & Srečo Dragan
Alpha Theta Ritem / *Alpha Theta Rhythm*, 1974
Moderna galerija, Ljubljana

thought with the
participant.
performance:
another and whispered
listener then had to
C.
ak konceptualne misli
sznaga participanta
odchvini dogodek
mu. Sebeljaje
ako jo ta plasno
dat svoj id.

Srečo Dragan, pogled iz drugega prostora in časa

Ješa Denegri

Česa takega še ni bilo in se ne bo nikoli več ponovilo: govor je o nepozabnem vzdušju pogostih srečevanj, druženja, sodelovanja, prijateljevanja med umetniki, ki so jim tedaj, na začetku 70. let, rekli »novi«, kakor tudi z drugimi sorodnimi partnerji iz sveta umetnosti (kritiki, organizatorji umetniških prireditev) iz več vodilnih središč tedanje Jugoslavije, ki so se najpogosteje zbirali na festivalih »Razširjenih medijev« v Galeriji Študentskega kulturnega centra v Beogradu in ob drugih dogodkih v organizaciji te ustanove. Nedolgo, namreč po letu 1968, še vedno traja entuziazem »nove umetniške prakse«, živita - a kmalu se bosta pokazali kot varljivi in na koncu povsem utopični - vera in upanje pripadnikov in udeležencev vseh teh dogajanj, da bosta spremenjeno razmišljanje in govorica tedaj aktualne umetnosti mogla spremeniti obnašanje ljudi, celo nekatere družbene odnose, kar je bilo čisto v skladu z duhom zadnje možne avantgarde, ki jo je umetnost spoznala, preden je ta pojem izgubil vsak učinkovit pomen pred nastopom pluralistične in retroavantgardne postmoderne. Izmed likov s teh srečanj in protagonistov nove umetnosti 70. let v tedanjem jugoslovanskem kulturnem prostoru je avtorski par, ki mi ni zbledel v spominu, še več, od takrat do danes ta par v teh dogodkih poseduje in ohranja svoje specifično, danes že zgodovinsko mesto: Nuša in Srečo Dragan, z njunim imenom pa je poleg drugih povezan tudi naslednji pomemben podatek: ustvarila sta prvo video delo, tedaj posneto na tedanji jugoslovanski umetniški sceni »Belo mleko belih prsi«, 1969 (Ljubljana, črno-bel, ½ inča, 30 min. – Sony), pred njim in za njim pa še serijo kratkih (8-mm) filmov (»Zato in tako«, »Ču«, »Nekaj informacij«, »RG«, »72 ur zime in 72 ur jeseni«, »H2O«, »130 pogledov na Nušo«, »Komunikacija gastronomije« idr. v letih 1968 - 1971).

V burni duhovni atmosferi zgodnjih sedemdesetih let je pojem komunikacija eden sloganov let, polnih zanosa, skoraj zamenjava za pojem umetnost, ki se tedaj zdi preveč umeten, oddaljen od neposrednih življenjskih impulzov. Za doseganje polnega učinka komunikacije stopi v ospredje težnja h »govoru umetnika v prvi osebi«, torej h govoru, ki je oseben, neposreden, telesen, brez posredovanja estetskega objekta, in se dogaja z udeležbo samih akterjev v umetniškem dejanju ali s pomočjo novih tehničnih medijev, ki se vse pogosteje uporabljajo v takrat aktualni umetniški praksi. Osnovna značilnost nove umetnosti 70. let je dematerializacija

umetniškega predmeta, tj. zvajanje umetnikove operacije na idejo, zamisel, koncept, in tudi na medijsko zamenjavo za odsotni materialni objekt (kot sta slika ali kip), kar pa pogojuje uvajanje statičnih tehničnih fotografskih slik ter gibljivih filmskih in video podob v repertoar legitimnih umetniških postopkov. Ko danes govorimo o kiber- in tehnokulturi kot o zadnjih novostih, bi se bilo dobro ozreti nekaj desetletij nazaj na ta pionirski čas in retrospektivno prepoznati protagoniste tedanjih novih umetniških prizadevanj.

V tipologiji video umetnosti ostaja zgodnje pionirsko obdobje, imenovano »herojski čas zgodovinskih modelov« (M. G. Bicocchi), »neofitizem prvih projekcij« (G. Dorfler), »primitivna faza« (B. Tomić) ali z eno besedo »modernistično obdobje« (S. Marshall), temu protagonističnemu stadiju pa dodajajo tudi zgodnje trakove Nuše in Sreča Dragan, poleg omenjenega »Belo mleko belih prsi« še trakove »Odnos med označenim in označevalcem« (Gradec, 1973), »Komunikacija med intelektom in senzibiliteto« (Lausanne, 1973), »Slika, ki je bila videna pozneje« (London, 1974), »Izkušnja med nami – izkušnja videa« (Ljubljana, 1975) in druge. Kroženje trakov je vezano na specialistične video festivale za ozek krog strokovno zainteresiranega občinstva, največkrat sestavljenega iz samih avtorjev in kritikov, ki se prvenstveno posvečajo video umetnosti. Da bi preseгла takšen marginalizirani položaj, se skušata Draganova na prehodu v 80. leta, v obdobju t. i. postmoderne (nova podoba v slikarstvu, novi val v rocku itd), prebiti v množično televizijsko mrežo, ki je terjala tudi prenos težišča dela s hermetičnega eksperimenta na bolj dostopno pripovedno artikulacijo video jezika, kar kažejo njuni trakovi »Femininum – Masculinum« (Dunaj – Ljubljana, 1979), »Video – ŠKUC manifest« (Ljubljana, 1980), »Video – Shoes« (Beograd, 1980), »Image No Door« (Ljubljana, 1982), »Video Love Story« (Sarajevo, 1983), pa tudi video instalacije »Midva greva v novi čas« (Ljubljana, 1982), »Mislite si, da ni vrat« (Beograd, 1983), »Killing the Image« (Ljubljana, 1983). Kot sta prepričana avtorja teh del, gre v njih za »postavitev zvez in oblik v prostorsko dogajanje, brez logičnih in racionalnih povezav razsežnosti tega novega fragmentarnega videnja, ki osvobaja užitek, občutenje, presenečenje, ironijo, grotesknost, prebujanje podzavesti, absurdnost ...«.

Ne glede na spremembe umetnostne govorice v sklopu globalnih kulturoloških matric, ki jih zaznamujejo pojmi, kot sta (pozna) moderna – (zgodnja) postmoderna, je filmska in video produkcija Sreča in Nuše Dragan, kakor tudi drugi njuni umetniški postopki, v znamenju že omenjene zahteve po komunikaciji. Umetnost je namreč zanju posredovanje, posredništvo, način vzpostavljanja odnosov, tesnih vezi, bližine med samima avtorjema in njuno ožjo ter širšo okolico, z drugimi umetniki,

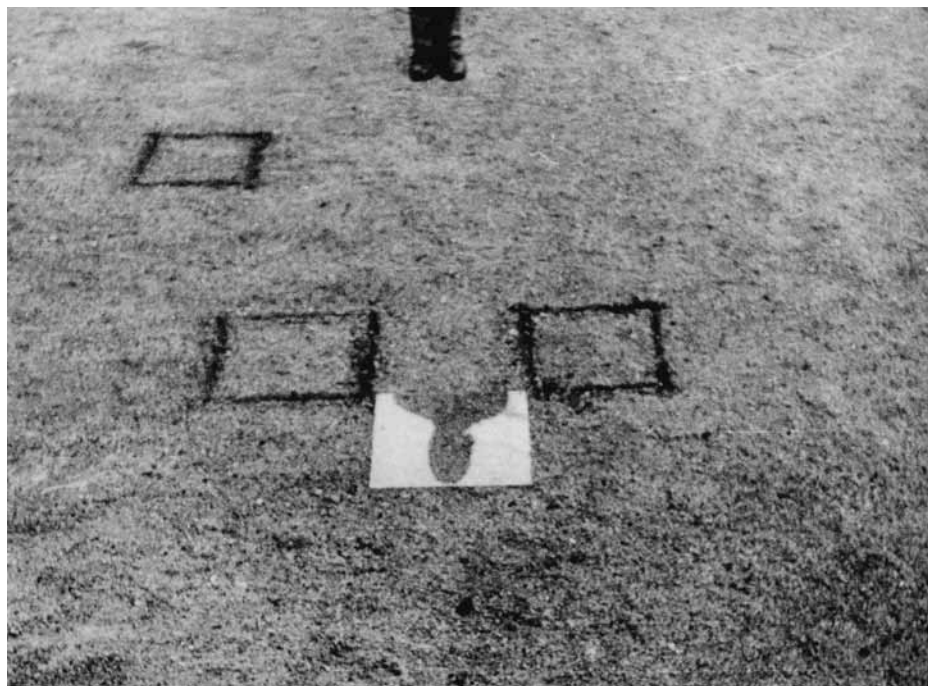
občinstvom, javnostjo. Morda je bil vrhunec tega njunega prizadevanja prav podvig »Alpha Theta ritem«, izpeljan na III. beograjskih aprilskih srečanjih leta 1974, s številnimi udeleženci, tako iz umetniških krogov (med njimi Beuys, Braco Dimitrijević, G. Đorđević, B. in D. Poznanović idr.) kakor tudi iz občinstva, izvedba in prikaz projekta pa sta trajala kar sedem dni in noči. Tako se je vzpostavil krog povezanih odnosov med izkušenimi sodelujočimi (samima avtorjema) in drugimi udeleženci (od vrhunskih umetnikov do laikov), in v celoti duhovnega kroženja je bil projekt izpeljan neposredno, torej z osebnim stikom med akterji oziroma posredno, s pomočjo različnih vizualnih in avditivnih medijev. Za razumevanje pomena umetniškega dela para Dragan v 80. letih je koristna naslednja ugotovitev Tomaža Brejca: »Umetnost razumeta kot alternativni jezik, kot obliko sporazumevanja in sočustvovanja, ki se navzven kaže kot ustvarjalni proces. Ta proces ima čisto nematerialno naravo, uresničen je edino le v mediju ideje: kar se prikazuje na videu, fotografijah ali filmih je po njunem prepričanju zgolj spodbuda za gledalčevo zavest. Zavoljo tega je njuno delo sestavljeno iz različnih 'odtisov ustvarjalne zavesti'.«

Izvori umetniškega oblikovanja para Dragan so, po zaslugi Srečevih začetkov, v okviru zgodnjega OHO-ja; prav ohojevski reizem in njegovi vplivi namreč tvorijo izhodiščno konceptualno stališče v delu tega avtorskega para. Iz ideologije reizma predvsem prevzameta nesimbolno in konkretistično obravnavanje predmeta umetniške obdelave, ki zamenja iluzionistično in imaginacijsko obravnavo. To ju vodi k novim medijem kot posrednikom v procesu intersubjektivnega umetniškega sporazumevanja. Prav tukaj, torej v pristopu k medijem in njihovi uporabi, pa se začneta razhajati z ohojevskimi stališči in celotnim mišljenjem ohojevske umetnosti. Medtem ko se skupina OHO še ob izteku 60. let pospešeno razvija v smeri konceptualizma, po Tomažu Brejcu poimenovanega »transcendentalni«, kakršen predpostavlja introspekcijo in meditacijo vsakega posamičnega člana skupine kot enote, ki se obrača k naravnim in kozmičnim energijam in se jim prepušča, težita Draganova k operativni strategiji interaktivne udeležbe ob pomoči novih tehničnih medijev; na tej poti bo Srečo vztrajal tudi pozneje, v svojem samostojnem delu, in se vse bolj usmerjal na nenehno posodabljanje in izpopolnjevanje uporabljenega tehničnega instrumentarija. Danes je Srečo Dragan po več desetletjih prakse vodilni predstavnik cyberarta v svojem okolju in obenem umetnik z mednarodnimi referencami, čigar delo v 90. letih je natančno dokumentirano v katalogu, objavljenem leta 1998, in kot tako nedvomno dovolj znano in sprejeto na umetniški sceni, na kateri deluje. Da bi kar najbolje razpoznali in dojeli njegov današnji razpon in domete, je nujen povratek v osnovne okoliščine njegovega zorjenja in začetna

leta njegovega ustvarjanja, kajti le z vpogledom v zanj odločilne izhodiščne okoliščine in postavke lahko sledimo redeči niti kontinuitete, ki nas v nadaljevanju spremljanja razvoja njegove umetnosti pripelje direktno v današnjost.

Besedilo je bilo prvič objavljeno v Ješa Denegri, *Sprehodi po slovenski moderni in postmodni umetnosti*, Obalne galerije, Piran, 2004.

Izbira kvadrata – 40 x 50 x 80 cm peska pod steklom /
Choice of a Square – 40 x 50 x 80 cm of gravel under glass, 1969

Srečo Dragan from the Perspective of Another Place and Time

Ješa Denegri

It was something never before seen, nor will it ever happen again: I'm talking about the unforgettable atmosphere of the frequent meetings and intense socializing, collaboration, and friendship between artists and other close associates from the world of art (art critics and event organizers) from the major centers of the then Yugoslavia in the early – or “new” – 1970s. They met most often at the Expanded Media Festival at the Gallery of the Students' Cultural Center in Belgrade, or at other art events organized by that institution. The enthusiasm of the “new artistic practice” lived on for a short while after 1968, keeping alive what would soon turn out to be a deceptive and completely utopian belief and hope of all involved in these events that the altered sensibility and the language of art of the time could also serve to change human behavior, and thus transform certain social relations. This was entirely in the spirit of the last possible avant-garde in art before the very notion lost all of its effective meaning with the advent of the pluralistic and retro-avant-garde postmodernism. At the above-mentioned meetings, an artistic couple stood out among the protagonists of the new art of the 1970s in the Yugoslav cultural space, a couple that has retained its specific, now historical place to this day: Nuša and Srečo Dragan. Among other things, their names are relevant in that they are the authors of the first video work ever made on the Yugoslav art scene, *White Milk of White Breasts*, 1969, (Ljubljana, bw, ½ inch, 30 min., Sony), as well as a series of short (8 mm) films made just prior and after that (*Because of and so*, Ču, *Some Information*, 1968, RG, 1969, *In Winter 72h and Autumn 72h*, 1970, *Circulation of H₂O*, 1972, *120 Glances at Nuša*, *Communication of Gastronomy*, and others between 1968 and 1971).

In the effervescent spiritual atmosphere of the early 1970s, *communication* was one of the leading slogans and almost a substitute for the term *art*, which at the time seemed too artificial and remote from immediate vital impulses. To achieve the full effect of this communication, artists aspired to “speak in the first person”, i.e. have a personal, immediate, or physical impact, without the intermediary of an aesthetic object, but rather with the language of participation in the artistic action or with the aid of the new technical media that was becoming increasingly used in

artistic practice. A fundamental characteristic of the new art of the 1970s was the dematerialization of the art object, including the reduction of the artist's operation to an idea or concept, or a media replacement for the absent material object (such as a painting or a sculpture), which led to the inclusion of the static technical images of photography and the moving images of film and video in the range of legitimate artistic procedures. When discussing cyber- and techno-culture today, it is well worth looking back a few decades into this pioneering era and at the protagonists of its new tendencies in art.

In the typology of video art, the initial pioneering era is known as the "heroic era of historical models" (M. G. Bicocchi), the "neophytism of the earliest projections" (G. Dorfler), the "primitive era" (B. Tomić), in short, as the "modernist era" (S. Marshall). The early tapes of the Dragan couple pertain to this protagonist stage as well: in addition to the above mentioned *The White Milk of White Breasts* also *The Relation between the Signifier and the Signified* (Graz, 1973), *Communication between Intellect and Sensibility* (Lausanne, 1973), *The Picture That Was Seen Later* (London, 1974), *Experience Among Us – the Experience of Video* (Ljubljana, 1975), and others. These works are typical analytical videos of the 1970s, based on an exploration of the linguistic and technical characteristics of the new medium. The videotapes were circulated mainly at specialized video festivals among a narrow circle of the interested expert public, composed for the most part of artists and critics involved chiefly in video art. In an attempt to break out of this marginalized position, the Dragan couple made a bid to show their work on the primary mass medium of television at the turn of the 1980s, i.e. in the postmodern era (New Image in painting, new wave in rock). This entailed shifting the focus from hermetic and experimental work to the more accessible narrative articulation of video language, e.g. in *Femininum – Masculinum* (Vienna–Ljubljana, 1979), *Video – ŠKUC Manifesto* (Ljubljana, 1980), *Video – Shoes* (Belgrade, 1980), *Image No Door* (Ljubljana, 1982), *Video Love Story* (Sarajevo, 1983), as well as in their video installations *We Are Going into a New Time* (Ljubljana, 1982), *Imagine There Are No Doors* (Belgrade, 1983), and *Killing the Image* (Ljubljana, 1983). According to the authors, the videos "present relationships and forms in spatial relations, without any logical or rational connections, within the scope of this new fragmentary vision liberating pleasure, sensation, wonder, irony, grotesqueness, the awakening of the subconscious, absurdity..."

Regardless of the linguistic changes within the global cultural matrices determined by the notions of (late) modernism and (early) postmodernism, the film and video production of the Dragan couple as well as their artistic procedures are marked by

the above-mentioned requirement of communication. They see art as mediation, as a way of establishing a relation, an intimate connection, a closeness between the artists themselves and their narrower and broader circle, i.e. other artists, their audience, the public. Their project *Alpha Theta Rhythm*, realized at the third edition of April Encounters in 1974 in collaboration with numerous partners, including other artists (such as Joseph Beuys, Braco Dimitrijević, Goran Đorđević, B. and D. Poznanović among others) and the public, may well be seen as a culmination of this aim. Realization and presentation of the project lasted seven days and nights, creating a network of interrelations between the two experienced participants (the authors of the project) and their collaborators (from preeminent artists to the lay public) in the spiritual dealings taking place directly, i.e. in immediate contacts between the participants in the action, or indirectly via various visual and auditory media. Tomaž Brejc's words can further help us understand the nature of the artistic work of the Dragan couple in the 1980s: "They understand art as an alternative language, as a form of communication and co-sensation, outwardly apparent as a creative process. This process is purely immaterial by nature and is realized only in the medium of an idea: they believe that what is seen in their videotapes, photographs and films is merely an impulse of the viewer's consciousness. Their work thus consists of various 'imprints of creative consciousness'."

Thanks to Srečo's beginnings, the Dragan couple were shaped artistically in association with the early-stage OHO group, taking OHO's reism and all it entailed as their conceptual point of departure. This meant, above all, adopting a non-symbolic and concrete rather than illusionistic and imaginative approach to their subject of interest, which in turn led to the use of new media as mediators in the process of intersubjective artistic communication. It is at this point, i.e. in their approach to the media and their use of such that the Dragan couple diverged from OHO's positions and the mentality behind OHO's art. Starting in the late 1960s, the OHO group became increasingly interested in conceptualism (described as "transcendental conceptualism" by Tomaž Brejc), which involved the individual introspection and meditation of and by every group member, and addressing and accepting natural and cosmic energies. The Dragans, on the other hand, were more focused on the operative strategy of interactive participation with the aid of new technical media. Srečo Dragan continued in this vein also later in his individual work, which he developed by constantly upgrading and adding to his technological instruments. Today, after several decades of practice, Srečo Dragan is a mature and versatile contemporary techno-artist with international references, a leading representative of cyber art in Slovenia. His work from the 1990s is meticulously documented in a 1998

catalogue and thus certainly well-known and recognized in his genre. But to better understand the variety and range of his present artistic output, we must return to the fundamental circumstances of his forming and the early years of his work, because only with insight into this crucial background can we see the continuity in the development of his art to this day.

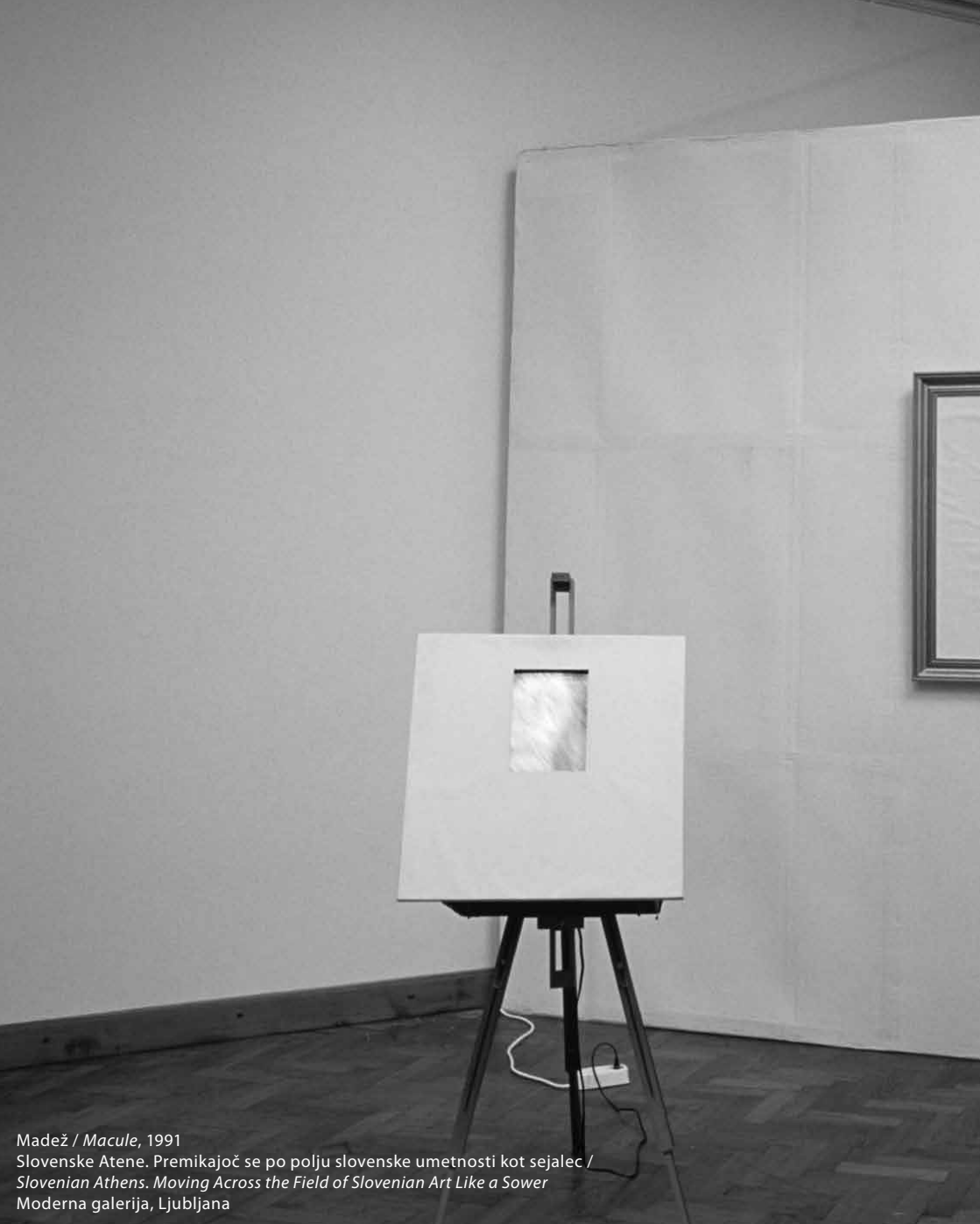
The text was first published in Slovene in Ješa Denegri, *Sprehodi po slovenski moderni in postmoderni umetnosti*, Obalne galerije, Piran, 2004.

Arheus (Pierro della Francesca in virtualna umetnost /
Arheus (Pierro della Francesca and Virtual Art), 1993
Razširjeni prostori umetnosti: slovenska umetnost 1985–1995 /
Art in Expanded Spaces: Slovene Art 1985–1995
Moderna galerija, Ljubljana, 2004

Neo - geo 9, 1989
Mala galerija, Ljubljana

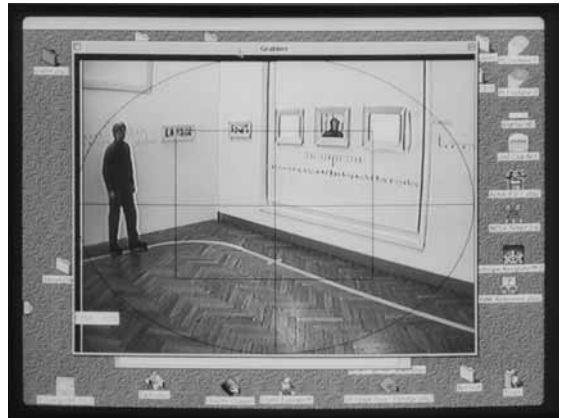

Madež / *Macule*, 1991
Slovenske Atene. Premikajoč se po polju slovenske umetnosti kot sejalec /
Slovenian Athens. Moving Across the Field of Slovenian Art Like a Sower
Moderna galerija, Ljubljana

Netropolis – Clavis Urbis, 1997
 U3. 2. triennale sodobne slovenske umetnosti /
 U3. 2nd Triennial of Contemporary Slovene Art
 Moderna galerija, Ljubljana

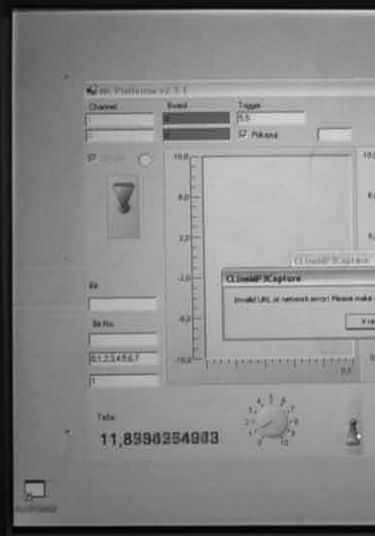
PARISON CODE

TERN

ACTIVENESS-REPULSION

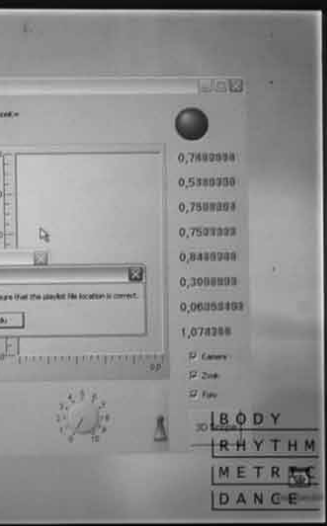
APPROACHES OF SOCIAL INTERACTION

/ READ ME! - MATRICA /
(specimen artwork)

ARE YOU
HERE BE
YOU ARE
ARE YOU
OBSERVED
YOU ARE

Matrica – Koincidenca – Dating Club / *Coincidence – Matrix – Dating Club*, 2005
U3. 5. triennale sodobne slovenske umetnosti / *U3. 5th Triennial of Contemporary Slovene Art*
Moderna galerija, Ljubljana, 2006

CAUSE
OBSERVED?

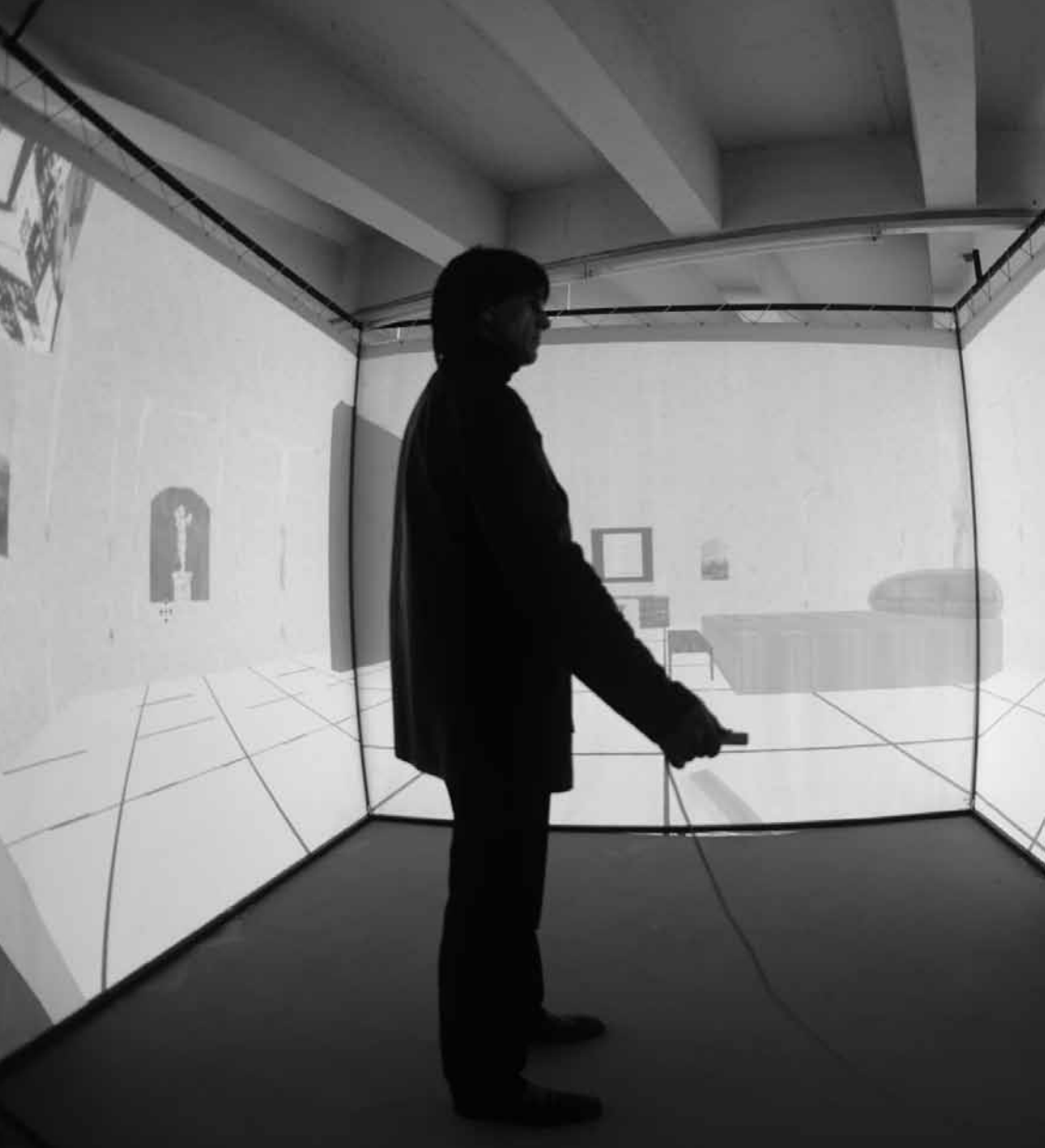
BECAUSE
HERE?

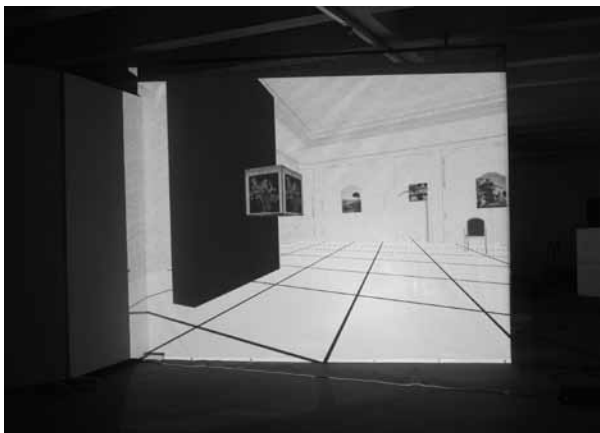

Čas, vržen iz tira / *Time is Out of Joint*
Moderna galerija, Ljubljana, 2000

Čas, vržen iz tira / *Time is Out of Joint*
Moderna galerija, Ljubljana, 2000

Sonifikacija podobe II / *Paradigm of Image Sonification II*, 2015
Speculum Artium, Trbovlje

Biobibliografija Bio-Bibliography

Teja Merhar

Srečo Dragan se je rodil 8. 12. 1944 v Spodnjem Hrastniku v Kočevskem Rogu. Diplomiral je leta 1968 na Akademiji za likovno umetnost (danes ALUO) v Ljubljani, kjer je leta 1970 zaključil tudi slikarsko specialko pri prof. Zoranu Didku.

Študijsko se je veliko izpopolnjeval v tujini. Leta 1973 se je kot štipendist Prešernovega sklada izpopolnjeval na področju novih medijev v Londonu, leta 1977 kot štipendist sklada Moša Pijade v Varšavi, Wrocławu in Krakovu, v letih 1984 in 1985 pa je bil štipendist francoske vlade za video umetnost na Institut national de l'audiovisuel - des ateliers de la recherche de l'INA. SFP TV Paris in na Oddelku za film in video na Univerzi v Parizu.

Med letoma 1967 in 1988 je ustvarjal v tandemu z Ano Nušo Dragan, s katero sta leta 1969 posnela prvi video na področju nekdanje Jugoslavije (*Belo mleko belih prsi*). V letih 1968 in 1969 sta bila člana gibanja OHO, ki ga povezujemo z reizmom, arte povero, konceptualizmom, kontekstualizacijo jezika, instalacijami in uporabo novih tehnologij, filma in videa.

Od leta 1987 do upokojitve je poučeval estetiko in tehnologijo video umetnosti na Akademiji za likovno umetnost (in oblikovanje) v Ljubljani (1991: docent; 1993: izredni profesor; 1996–2014: redni profesor).

Svoje najnovejše ustvarjanje usmerja v realizacije robotskih interaktivnih net instalacij in računalniške 3D animacije. Kot razstavljaev, mentor in podpornik je stalno prisoten na domačih in svetovnih razstavah in festivalih intermedijske umetnosti.

Njegovo delo je bilo večkrat opaženo in nagrajeno. Za uvajanje in dosežke na področju novih elektronskih medijev v likovni umetnosti je leta 2007 prejel Jakopičovo nagrado, osrednje nacionalno priznanje za likovno-vizualno področje.

Srečo Dragan was born in Spodnji Hrastnik in Kočevski Rog on 8 December 1944. He graduated from the Academy of Fine Arts in Ljubljana (now the Academy of Fine Arts and Design) in 1968, and completed his postgraduate studies in painting there under Prof. Zoran Didek in 1970.

He pursued further studies abroad extensively. In 1973, he studied new media in London on a Prešeren Foundation grant, and in 1977, in Warsaw, Wrocław, and Krakow on a grant from the Moša Pijade Foundation. He won a French government research fellowship for video art and spent 1984 and 1985 at the Institut national de l'audiovisuel - des ateliers de la recherche de l'INA, SFP TV Paris, and at the Department of Film and Video of the University of Paris (The Sorbonne).

Between 1967 and 1988 he worked in tandem with Ana Nuša Dragan; together in 1969 they made the first ever video in Yugoslavia, *The White Milk of White Breasts*. In 1968 and 1969 they were members of the OHO movement, which is associated with reism, arte povera, conceptualism, contextualization of language, installations, and the use of new technologies, film, and video.

From 1987 until his retirement he taught aesthetics and the technology of video art at the Academy of Fine Arts (and Design) in Ljubljana (1991: assistant professor; 1993: associate professor; 1996–2014 full professor).

In his recent work Dragan focuses on realizations of robotic interactive net installations and computer 3D animations. He maintains a constant presence at Slovene and international exhibitions and festivals of intermedia art as a participant, mentor, and supporter.

His body of work has been acclaimed and often awarded. Among others, in 2007 he received the Rihard Jakopič Award, the highest national accolade for fine and visual arts, for his pioneering work and accomplishments in new electronic media in fine art.

Samostojne razstave Solo exhibitions

izbor / selection

2012

Speculum Artium. Srečo Dragan_2000 / 2012.
Konceptualizacija arhiva elektronsko medijske
umetnosti / Conceptualization of the Archive of the
Electronic Media Art of Srečo Dragan_2000 / 2012.
Nova galerija DDT, Trbovlje (19. 4. – 5. 5. 2012)
razstavni katalog / exhibition catalogue; tekst /
text: Srečo Dragan

razstavni katalog / exhibition catalogue

2010

Likovni kritiki izbirajo. Srečo Dragan. Metaforične
razširitve. Cankarjev dom, Ljubljana
(8. – 25. 11. 2010)
izbor / selection: Damir Globočnik

Srečo Dragan. Tehnoperformans e-knjižni nomad,
Spomeniškovarstveni center, Ljubljana
(19. 4. – 12. 5. 2010) zloženska / leaflet

2008

Gostimo Moderno galerijo. Srečo Dragan. Zgodnja
dela / Early Works, Center in Galerija P74, Ljubljana

(18. 11. – 9. 12. 2008)

kustos / curator: Igor Španjol

2006

Srečo Dragan. Tehnoperformans 06, Institut »Jožef
Stefan«, Ljubljana
(20. 3. – 12. 4. 2006)
razstavni katalog / exhibition catalogue; tekst /
text: Janez Strehovec

2005

CROSSOVER 2005 – Pas de Deux. Srečo Dragan, Karel
Vouk, Pokrajinski muzej, Ptuj
(15. – 30. 9. 2005)
razstavni katalog / exhibition catalogue
S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit:
Tehnoperformance 05 / Matrica – koincidenca,
projekt, dekodiranje klasičnih likovnih podob /
project, decoding classical artistic images

Srečo Dragan. Koincidenca–Matrica–Dating club.
Intermedijski projekt v javni sferi / Coincidence–
Matrix–Dating Club. Digital Communities
Installation, Spomeniškovarstveni center,
Ljubljana (15. – 27. 2. 2005)

2000

Srečo Dragan. Čas, vržen iz tira / Time is Out of Joint,
Moderna galerija, Ljubljana (14. – 22. 12. 2000)

1998

Nove pridobitve MG. Srečo Dragan, Moderna
galerija, Ljubljana (9. 2. – 14. 6. 1998)

1997

Srečo Dragan. Rotas Sator. Interaktivni artinternet
interier / Interactive Artinternet Interior Installation,
Galerija Eurna, Ljubljana (13. – 19. 1. 1997)
S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit:
Kiborgovo oko, Telerobot Leonardo, Mensula
Jovis, Opus Canum, Digitalni vid; instalacije /
installations

glej tudi / see also: *Srečo Dragan 1993/98. Razstave / Exhibitions* (ur. / ed. Judita Krivec Dragan). Ljubljana: ZDSLU, 1998. 31–37.

1996

2. mednarodni festival računalniških umetnosti. Srečo Dragan. Rotas–Tenet / 2nd International Festival of Computer Arts. Srečo Dragan. Rotas–Tenet, IZUM – Institut informacijskih znanosti, Maribor (avgust / August 1996)
S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit: *Rotas–Tenet*; interaktivna art internet instalacija Ljubljana–Praga. Posvečena Jožetu Plečniku / Interactive art internet installation Ljubljana–Prague. Dedicated to the memory of architect Jože Plečnik.

1991

Dušan Podgornik. Srečo Dragan. Kulturzentrum Hardtberg, Bonn (13. 10. – 3. 11. 1991)

1990

Srečo Dragan. Video, Galerija Osnovna šola Solkan, Solkan (23. 11. – 20. 12. 1990)
zloženska / leaflet; tekst / text: Judita Krivec Dragan

1989

Srečo Dragan. Video instalacija, Mala galerija, Ljubljana (14. 9. – 2. 10. 1989)
razstavni katalog / exhibition catalogue; tekst / text: Brane Kovič
S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit: *NEO–GEO VII–IX*, video instalacija / video installation

1985

Nuša in Srečo Dragan, Galerija Eqrna, Ljubljana (4. 4. 1985)
enodnevni dogodek, promocija avtorskega videa / one-day event promoting the artists' video: *Spomenik žrtev in orgije*, TV Sarajevo, 1985

1980

Otisak svesti Nuše i Sreča Dragan, Muzej savremene umetnosti, Beograd / Belgrade (20. 2. – 18. 3. 1980)
prenos razstave / exhibition traveled to: Galerija Nova, Zagreb (21. 5. – 7. 6. 1980)

razstavni katalog / exhibition catalogue

1979

Odtis zavesti Nuše & Sreča Dragan / Otisak svesti Nuše i Sreča Dragan / An Imprint of Nuša and Srečo Dragan's Perceptions, Galerija Škuc, Ljubljana (4. – 12. 12. 1979)
razstavni katalog / exhibition catalogue; teksta / texts: Tomaž Brejc, Nuša & Srečo Dragan
prenos razstave / exhibition traveled to: Beograd / Belgrade (1980), Zagreb (1980)

1975

Nuša & Srečo Dragan, Favit center Ljubljana (otvoritev / opening: 16. 12. 1975)

1969

72h zime 72h jeseni / In Winter and Autumn 72h, park Tivoli / Tivoli Park, Ljubljana (1969), happening
40 x 40 x 70 cm, park Tivoli / Tivoli Park, Ljubljana (1969), happening
Atelje '69. Srečo Dragan in Marko Pogačnik, Moderna galerija, Ljubljana (4. – 13. 4. 1969)

Pudingi, park Zvezda / Zvezda Park, Ljubljana (1969), happening

1968

Različne stvari se razstavljajo na Titovi cesti / Different Things Are Exhibited on Titova Street, Titova cesta, Ljubljana (1968), happening

Stonoga / Centipede, park Zvezda / Zvezda Park, Ljubljana (1968), happening

Stonoga / Centipede, 1968

Skupinske razstave in festivali / Group exhibitions & festivals

izbor / selection

2016

Novi prostori, nove podobe / New Spaces, New Images, Moderna galerija, Ljubljana (14. 10. 2016 – 1. 1. 2017)

kustosinji / curators: Asta Vrečko, Martina Malešič N. & S. Dragan razstavljata / N. & S. Dragan's exhibit: *Video spomin – Plečnikov Žale / Video Memory – Plečnik's Žale of Ljubljana*, video instalacija / video installation, 1987

Zbirka kot volja in predstava. Lenka Đorojevič, Zora Stančič, Mladen Stropnik, Roman Uranjek, Galerija Škuc, Ljubljana (12. 4. – 6. 5. 2016)
kustos / curator: Vladimir Vidmar
zloženska / leaflet

2015

Speculum Artium 2015. 7. mednarodni festival novomedijske kulture. Integriteta realnosti / 7th International Festival of New Media Culture. The Integrity of Reality, Delavski dom Trbovlje, Trbovlje (15. – 17. 10. 2015)

kustosinji / curators: Maša Jazbec, Špela Pavli razstavni katalog / exhibition catalogue
S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit: *Sonifikacija podobe II*, projekt / project

4. mednarodni festival likovnih umetnosti Kranj – ZDSLU 2015. Sodobna pokrajina / 4. International Fine Arts Festival Kranj – ZDSLU 2015. Contemporary Landscape, Mestna hiša, Kranj (6. 10. – 3. 11. 2015)
razstavni katalog / exhibition catalogue
S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit: *Sonifikacija podobe – pokrajina a, b, c*; interaktivna video-zvočna instalacija / interactive video and sound installation

Umjetnik na odmoru 2015, Muzej savremene umjetnosti, Zagreb (5. – 12. 9. 2015)
razstavlja / featured as: S. Dragan

Grammar of Freedom / Five Lessons. Works from the Arteast 2000+ Collection Moderna galerija, Ljubljana, Garage Museum of Contemporary Art, Moskva / Moscow (5. 2. – 19. 4. 2015)
kustosinje / curators: Zdenka Badovinac, Snejana Krasteva, Bojana Piškur
razstavni katalog / exhibition catalogue; teksti / texts: Zdenka Badovinac, Snejana Krasteva, Viktor Misiano et al.

N. & S. Dragan razstavlja / N. & S. Dragan's exhibit: *RG Vietnam*, Ljubljana 1969, č/b / b/w, 8 mm, 2'5"

2014

Video, et gaudeo. 15 let Društva za povezovanje umetnosti in znanosti ArtNetLab / Celebrating the 15th Anniversary of ArtNetLab Society for Connecting Art and Science, Galerija ZDSLU, Ljubljana (1. – 16. 12. 2014)
kustosa / curators: Narvika Bovcon, Aleš Vaupotič
razstavni katalog / exhibition catalogue; tekst / text: Aleš Vaupotič
S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit: *Entre-images*, 2014, zanka, 4'40"

Tekma s časom. Performans in video v vzvratnem ogledalu, Slovenski gledališki inštitut, Ljubljana (5. – 16. 6. 2014)
kustosinja / curator: Barbara Borčič
N. & S. Dragan razstavlja / N. & S. Dragan's exhibit: *Video slikanje (Masculin Féminin) / Video Painting (Masculin Féminin)*, Trigon '79, 10'

2013

Srečanja 2013. Mednarodni festival likovnih umetnosti ZDSLU – Kranj, Peterokraki stolp Škrlovec novi multimedijски center - galerija, Kranj (otvoritev / opening: 16. 10. 2013)
razstavni katalog / exhibition catalogue
S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit: *V pogledu*, video

Tugo Šušnik, Lujo Vodopivec, Srečo Dragan, Institut »Jožef Stefan«, Ljubljana (18. 3. – 11. 4. 2013)
zloženska / leaflet; teksti / texts: Srečo Dragan et al.; reprodukcija / reproduction: *Srečo Dragan, Konceptna tabla 0001/2011*, 300 cm × 100 cm

Sedanost in prisotnost – ponovitev 3. Ulica / The Present and Presence – Repetition 3: The Street, Muzej sodobne umetnosti Metelkova, Ljubljana (18. 1. – junij / June 2013)
kustosi / curators: Zdenka Badovinac, Bojana Piškur, Igor Španjol

2012

EPK 2012. Skoraj pomlad. 100 let slovenske umetnosti / Almost Spring. 100 Years of Slovene Art, Umetnostna galerija Maribor (30. 11. 2012 – 17. 3. 2013)
kustosinji / curators: Breda Kolar Sluga, Simona Vidmar

Muzej robotov / Robot Museum, Galleria A+A, Benetke / Venice (11. 5. – 3. 6. 2012)
kustosinja / curator: Meta Kordiš
prenos razstave iz leta 2011 / exhibition from 2011

Sedanost in prisotnost – ponovitev 1. Izbor del iz zbirke Arteast 2000+ in nacionalne zbirke Moderne galerije / The Present and Presence – Repetition 1. A Selection of Works from the Arteast 2000+ Collection and the National Collection of Moderna galerija, Muzej sodobne umetnosti Metelkova, Ljubljana (17. 4. – 7. 10. 2012)
kustosi / curators: Zdenka Badovinac, Bojana Piškur, Igor Španjol
razstavni katalog / exhibition catalogue
N. & S. Dragan razstavlja / N. & S. Dragan's exhibit: *Gosposvetski sen / The Daydream of Gospasveta Field*, 1987, video, 9'

NOarhiv: deset razloga za otvoreni digitalni arhiv konceptualne i neoavangardne umjetnosti, Muzej suvremene umjetnosti, Zagreb (17. 4. – 13. 5. 2012)
glej tudi / see also: <http://www.digitizing-ideas.hr/>

Ana Nuša Dragan (1943–2011), Muzej sodobne umetnosti Metelkova, Ljubljana (17. 1. – 4. 3. 2012)

razstavní katalog / exhibition catalogue

2011

Muzej robotov / Robot Museum, Umetnostna galerija Maribor (29. 9. – 6. 11. 2011)
kustosa / curators: Meta Kordiš, Jože Slaček
razstavní katalog / exhibition catalogue; teksti / texts: Meta Kordiš, Jurij Krpan, Jože Slaček
prenos razstave / exhibition traveled to: Galleria A+A, Benetke / Venice (2012)
S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit:
Teleroobot Leonardo, konceptualni pano – interaktivna prostorska instalacija / conceptual panel – interactive spatial installation, 1997

20. stoletje. Kontinuitete in prelomi. Izbor del iz nacionalne zbirke Moderne galerije (1906–1991) / 20th Century. Continuities and Ruptures. Selected Works from the Moderna galerija National Collection (1906–1991), Moderna galerija, Ljubljana (otvoritev / opening: 29. 7. 2011)
vodnik / exhibition guide

Museu de les narratives paral·leles. En el marc de La Internacional / Museo de las narrativas paralelas. En el marco de La Internacional / Museum of Parallel Narratives. In the Framework of L'Internationale / Muzej vzporednih narativov.

V sklopu Internationale, MACBA – Museu d'Art Contemporani de Barcelona, Barcelona (13. 5. – 2. 10. 2011)
kustosinja / curator: Zdenka Badovinac

2010

Vse to je film! Eksperimentalni film v Jugoslaviji 1951–1991 / This Is All Film! Experimental Film in Yugoslavia 1951–1991, Moderna galerija, Ljubljana (22. 12. 2010 – 28. 2. 2011)
kustosi / curators: Ana Janevski, Jurij Meden, Bojana Piškur, Stevan Vuković
razstavní katalog / exhibition catalogue; teksti / texts: Jurij Meden, Bojana Piškur et al.

Med-dejanja. 2. m: Profesorji in njihovi izbrani študenti 2. letnika magistrskega študija. ALUO, Ljubljana / Inter-actions. 2. m: Professors and Their Selected Students of the 2nd Year MFA Studies, ALUO, Ljubljana, Galerija Miklova hiša, Ribnica na Dolenjskem (1. 7. – 1. 8. 2010)
razstavní katalog / exhibition catalogue
S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit:
Metaforične razširitve / Metaphoric Expansions, interaktivna instalacija / interactive installation, 2007 / 2010

2009

Nastavlja se... Video zbirka Umjetničke galerije Maribor, Muzej moderne i suvremene umjetnosti, Reka / Rijeka (17. 9. – 24. 10. 2009)
kustosinja / curator: Simona Vidmar

Konstrukcija realnega in virtualnega, Institut »Jožef Stefan«, Ljubljana (6. – 30. 7. 2009)
zloženska / leaflet; tekst / text: Nadja Gnamuš
S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit: *Digitalni vid*, projekt / project

As Soon as I Open My Eyes I See a Film. Experiment in the Art of Yugoslavia in the 60's and 70's, Center for Visual Introspection, Bukarešta / Bucharest (otvoritev / opening: 15. 1. 2009)
kustosinja / curator: Ana Janevski
prenos razstave iz leta 2008 / exhibition from 2008

2008

Gostimo Moderno galerijo. Moderna galerija Ljubljana – Media Art Collection, Noema Digital Art Gallery, Second Life, medmrežni projekt / internet project (23. 12. 2008 – 24. 2. 2009)

Nova umetnost & družba / Art Nouveau & Society, Narodna galerija, Ljubljana (4. 11. 2008 – 18. 1. 2009)

S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit: *Jakopičeva virtualna galerija*, projekt / project

Genius loci Lera 2007, Galerija Caserma, Sečovlje (13. 6. – 6. 10. 2008)

razstavni katalog / exhibition catalogue
S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibits: *Continuous – connection*, instalacija / installation; *Metonimija zaznave*, instalacija / installation; *Fokus pogleda*, happening

Speculum Artium 08. Ljubljana–Dunaj–Praga. Integrirana umetnost potencialnega časa / Ljubljana–Vienna–Prague. Integrated Art of a Potential Time, Mestna galerija Ljubljana (22. – 24. 5. 2008)

S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit: *Metamorfoza Lingvistika / Metamorphosis of Language*, intermedijska spletna instalacija / intermedia net installation, 2007
zloženka / leaflet; tekst / text: Srečo Dragan
glej tudi / see also: <http://black.fri.uni-lj.si/2007/mol/>; zadnji ogled / accessed: 12. 10. 2016

As Soon as I Open My Eyes I See a Film. Experiment in the Art of Yugoslavia in the 60's and 70's, Warsaw Museum of Modern Art, Varšava / Warsaw (24. 4. – 22. 6. 2008)

kustosinja / curator: Ana Janevski
knjiga / book
prenos razstave / exhibition traveled to: Bukarešta / Bucharest (2009)
razstavljata / featured as: N. & S. Dragan

2007

PIXELPOINT 8. mednarodni festival novomedijske umetnosti. Zelena puščava / 8th International New

Media Art Festival. Green Desert, Mestna galerija Nova Gorica (7. – 15. 12. 2007)
selektorja / selectors: Narvika Bovcon, Aleš Vaupotič
razstavni katalog / exhibition catalogue
S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit: *Tehnoperformans 07*, intermedijska instalacija / inter-media installation

Rubne posebnosti. Avangardna umjetnost u regiji 1915–1989. Kolekcija Marinko Sudac, Muzej moderne i suvremene umjetnosti, Reka / Rijeka (9. 3. – 15. 4. 2007)
kustos / curator: Ješa Denegri
razstavni katalog / exhibition catalogue; teksti / texts: Ješa Denegri et al.; reprodukcije / reproductions: *Zen relacija*, 1972, tekst, fotografiji / text, photographs; *Favit Experience*, 1973, tekst, fotografiji / text, photographs; ČU, 1968, Ljubljana, film, 3'
razstavljata / featured as: N. & S. Dragan

2006

U3. 5. triennale sodobne slovenske umetnosti / U3. 5th Triennial of Contemporary Slovene Art, Moderna galerija, Ljubljana (28. 12. 2006 – 4. 3. 2007)
kustos / curator: Jurij Krpan
S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit: *Matrica – Koincidenca / Coincidence – Matrix – Dating Club*, 2006, intermedijski projekt / intermedia project

Rubne posebnosti. Avangardna umjetnost ex-Jugoslavije 1914–1989. Kolekcija Marinko Sudac, Muzej savremene umetnosti Vojvodine, Novi Sad (8. – 25. 4. 2006)
razstavni katalog / exhibition catalogue; teksti / texts: Ješa Denegri et al.
razstavljata / featured as: N. & S. Dragan

2005

CROSSOVER 2005 – Pas de Deux. Zeitgenössische Kunst aus Kärnten und Slowenien / Sodobna umetnost iz Koroške in Slovenije, Künstlerhaus Klagenfurt, Celovec / Klagenfurt (7. – 22. 10.)
razstavni katalog / exhibition catalogue

Zvezdni prah. 60 let prve slovenske Akademije za likovno umetnost, 1945–2005 / Star Dust. 60 Years of the First Slovene Academy of Fine Arts, 1945–2005, Galerija Kresija, Ljubljana (15. 9. – 2. 10. 2005)
kustosinja / curator: Nadja Zgonik

26. grafični bienale Ljubljana. Najlepše grafike. Slovenska grafika zadnjih petdeset let / 26th Biennial of Graphic Arts Ljubljana. The Most Beautiful Prints. Slovene Graphic Arts over the Past 50 Years, Mednarodni grafični likovni center, Ljubljana (23. 6. – 2. 10. 2005)
kustos / curator: Ješa Denegri
razstavni katalog / exhibition catalogue; teksti / texts: Ješa Denegri et al.

N. & S. Dragan razstavljata / N. & S. Dragan's exhibit: *Iz vzhoda na vzhod / From East to East*, sitotisk in lesorez / silkscreen, woodcut, 1978

26. grafični biennale Ljubljana. Prva Linija. Avantgardni in alternativni tiski v Sloveniji od konceptualizma do danes / 26th Biennial of Graphic Arts Ljubljana. The First Line. Avant-Garde and Alternative Printers and Presses in Slovenia from Conceptualism to the Present, Mednarodni grafični likovni center, Ljubljana (23. 6. – 2. 10. 2005)

kustosi / curators: Lilijana Štepančič, Breda Škrjanec, Božidar Zrinski
razstavni katalog / exhibition catalogue; teksti / texts: Lilijana Štepančič et al.

S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit: [Čevlji]. V / In: *Tribuna* (Ljubljana), no. 8, str. / p. 9 (11. 12. 1967)

N. & S. Dragan razstavljata / N. & S. Dragan's exhibit: »Dragi prijatelji / Dear Friends«. V / In: *Westeast, Avant-garden-party*, 1978

Rubne posebnosti. Avangardna umjetnost u regiji od 1915–1989. Kolekcija Marinko Sudac, Galerijski centar Varaždin, Varaždin (19. 3. – 10. 4. 2005)
kustos / curator: Ješa Denegri
razstavni katalog / exhibition catalogue; teksta / texts: Ješa Denegri, Feđa Vukić; reprodukcije / reproductions: Ču, 1968, Ljubljana, film, 3'; *Zen relacija*, 1972, Beograd / Belgrade, tekst, fotografiji / text, photographs; *Favit Experience*, 1973, tekst,

fotografiji / text, photographs; *Različne smeri reke Save*, 1970, tekst, intervencija na zemljevidu / text, intervention on a map

Soočenja. Razstava del iz stalne zbirke UGM, Umetnostna galerija Maribor (3. 2. – 8. 5. 2005)

Video zbirke Umetnostne galerije Maribor, Galleria A+A, Benetke / Venice (26. – 31. 1. 2005)

N. & S. Dragan razstavljata / N. & S. Dragan's exhibits: *Belo mleko belih prsi / The White Milk of White Breasts*, 1969, video, 13'; *Mesečevo zlato*, 1988, video, 15'

2004

7 grehov. Ljubljana–Moskva. Arteast razstava / 7 Sins. Ljubljana–Moscow. Arteast Exhibition, Moderna galerija, Ljubljana (20. 12. 2004 – 13. 3. 2005)
kustosi / curators: Zdenka Badovinac, Viktor Misiano, Igor Zabel
razstavni katalog / exhibition catalogue
N. & S. Dragan razstavljata / N. & S. Dragan's exhibit: *Alpha Theta Ritem / Alpha Theta Rhythm*, Beograd / Belgrade, 1974

Stazione di Topolò / Postaja Topolove, Topolò / Topolove (3. – 18. 7. 2004)

Razširjeni prostori umetnosti. Slovenska umetnost 1985–1995 / Art in Extended Spaces. Slovene Art 1985–1995, Moderna galerija, Ljubljana (22. 6. – 10. 10. 2004)

kustosa / curators: Igor Španjol, Igor Zabel
zbornik / anthology; teksti / texts: Igor Španjol, Igor Zabel et al.

Arteast 2000+. Izbor del iz mednarodne in nacionalnih zbirk Moderne galerije / A Selection of Works from Moderna galerija's International and National Collections, Moderna galerija, Ljubljana (3. 2. – 2. 5. 2004)
prenos razstave iz leta 2001 / exhibition from 2001

2003

Do roba in naprej. Slovenska umetnost 1975–1985 / To the Edge and Beyond. Slovene Art 1975–1985,

Moderna galerija, Ljubljana (21. 2. – 18. 5. 2003)
kustosa / curators: Igor Španjol, Igor Zabel
zbornik / anthology; teksti / texts: Igor Španjol,
Igor Zabel et al.

2002

*New Works / New Europe. Selected Faculty Work
from the Academies of Fine Arts in Sarajevo, Zagreb,
Ljubljana*, Cuyahoga Community College –
Gallery East, Cleveland (16. 9. – 16. 10. 2002)
prenos razstave / exhibition traveled to: Chicago,
LIPA Gallery (15. 11. – 21. 12. 2002)
prenos razstave iz leta 2000 / exhibition from
2000

*Razstava vizualne in konkretne poezije ob 5.
obletnici smrti Francija Zagoričnika*, Galerija
Prešernove hiše, Kranj (18. 7. – 8. 9. 2002)
zloženko / leaflet

*8. mednarodni festival računalniških umetnosti / 8th
International Festival of Computer Arts*, Razstavni
salon Rotovž, Maribor
(28. 5. – 1. 6. 2002)

S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit:
Interpasivno / Interaktivno, projekt / project

Arteast 2000+. Kunst aus Osteuropa, Zentrum für
Kunst und Medientechnologie, Karlsruhe
(27. 4. – 26. 5. 2002)
prenos razstave / exhibition traveled to: Čifte
Amam, Skopje (6. – 30. 9. 2002)
prenos razstave iz leta 2001 / exhibition from
2001

2001

*Slovenska vizualna in konkretna poezija 1965–2001
/ Slovene Visual and Concrete Poetry 1965–2001*,
Bežigradska galerija, Ljubljana
(22. 11. 2001 – 14. 1. 2002)
razstavni katalog / exhibition catalogue; teksti /
texts: Denis Poniž, Janez Strehovec et al.

N. & S. Dragan razstavljata / N. & S. Dragan's
exhibits: *Dragi prijatelji / Dear Friends*, 1978, 20 x
30 cm; *Črta srca / The Line of Heart*, 1976, 18 x 24
cm; *This is the Gesture, ...*, 1974, 18 x 24 cm; *Veseli*

smo slike, ... / We are Happy for the Picture..., 1980;
*Vidimo kar želimo videti... / We See What we
Wish to See*, 1978, 30 x 21 cm – vse iz zbirke
Bežigradske galerije / all from the Bežigradska
galerija collection

*Arteast 2000+. The Art of Eastern Europe. A
Selection of Works from the International and
National Collections of Moderna galerija Ljubljana*,
Orangerie Congress, Innsbruck (14. – 21. 11. 2001)
kustosa / curators: Zdenka Badovinac, Peter
Weibel
razstavni katalog / exhibition catalogue; teksti
/ texts: Zdenka Badovinac, Boris Groys, Piotr
Piotrowski, Peter Weibel, Igor Zabel, Slavoj Žižek
et al.

prenosi razstave / exhibition traveled to:
Zentrum für Kunst und Medientechnologie,
Karlsruhe (2002); Čifte Amam, Skopje (2002);
Moderna galerija, Ljubljana (2004)

N. & S. Dragan razstavljata / N. & S. Dragan's
exhibit: *Gosposveti sen / The Daydream of
Gospasveta Field*, 1987, video

*Izbrana dela slovenskih avtorjev iz zbirke Moderne
galerije 1950–2000 / Selected Works of Slovene
Artists from the Museum of Modern Art Collections
1950–2000*, Moderna galerija, Ljubljana
(5. 6. 2001 – 29. 10. 2006)

katalog zbirke / catalogue of the Moderna
galerija collection, 2002

N. & S. Dragan razstavljata / N. & S. Dragan's
exhibit: *Alfa theta ritem / Alpha Theta Rhythm*,
1974, Beograd / Belgrade, projekt / project

*New Works / New Europe. Selected Faculty Work
from the Academies of Fine Arts in Sarajevo,
Zagreb, Ljubljana*, Associated Artists of
Pittsburgh & Brew House Space 101, Pittsburgh
(2. 6. – 7. 7. 2001)
prenos razstave iz leta 2000 / exhibition from
2000

*Oko in njegova resnica. Spektakel in resničnost v
slovenski umetnosti 1984–2001 / The Eye and its
Truth. Spectacle and Reality in Slovene Art 1984–
2001*, Moderna galerija, Ljubljana
(26. 4. – 27. 5. 2001)

kustos / curator: Igor Zabel
zloženka / leaflet; tekst / text: Igor Zabel
S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit: *Rotas-Tenet*, projekt / project

Miti in legende ter sodobni video / Videoinstalacije, Razstavni salon Rotovž, Maribor (januar / January 2001)

2000

New Works / New Europe. Selected Faculty Work from the Academies of Fine Arts in Sarajevo, Zagreb, Ljubljana, Indiana University of Pennsylvania, Indiana

(9. 9. 2000 – december / December 2000)

kustos / curator: James Nestor
razstavni katalog / exhibition catalogue;
reprodukcija / reproduction: *Netropolis – Clavis urbis*, 1997

prenos razstave / exhibition traveled to:
Pittsburgh (2001); Cleveland, Chicago (2002)

Majski salon 2000 [prvinski d-o-t-i-k], Galerija Rihard Jakopič, Ljubljana (18. – 29. 5. 2000)
razstavni katalog / exhibition catalogue;
tekst / text: Judita Krivec Dragan; reprodukciji / reproductions: *C-o-n-n-e-c-t-i-o-n*, 2000,
interaktivni video / interactive video; *Jakopičeva virtualna galerija*, projekt / project

Nova postavitev stalne zbirke, razstava tihožitij in novih pridobitev iz fundusa UGM, Umetnostna galerija Maribor (18. 5. 2000 – 8. 4. 2001)

1999

Vizualna in konkretna poezija 1965–1999 / Visual and Concrete Poetry 1965–1999, Bežigradska galerija, Ljubljana (24. 11. – 30. 12. 1999)
razstavni katalog / exhibition catalogue; teksti / texts: Denis Poniž; Janez Strehovec et al.
N. & S. Dragan razstavljata / N. & S. Dragan's exhibit: *Dragi prijatelji / Dear Friends*, 1978

Video zbirka UGM. Slovenski video, Umetnostna galerija Maribor (23. – 30. 9. 1999)
N. & S. Dragan razstavljata / N. & S. Dragan's exhibit: *Mesečevo zlato*, 1988, video

Art in Slovenia 1976–1999, Galerija Meduza, Koper (6. 6. – 4. 8. 1999)

kustos / curator: Andrej Medved
razstavlja / featured as: S. Dragan

5. mednarodni festival računalniških umetnosti. Interface / 5th International Festival of Computer Arts. Interface, Razstavni salon Rotovž, Maribor (9. – 14. 5. 1999)

selektorji / selectors: Marina Gržinič, Stelarc, Igor Štromajer
razstavlja / featured as: S. Dragan

Zimski salon 1999. Prostori onkraj hitrosti in hrupa, Mestna galerija Ljubljana (1. – 30. 3. 1999)

razstavni katalog / exhibition catalogue
kustosi / curators: Dominik O. Križan, Samo, Bor Turel

S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit: *Arheus*, TV Slovenija, 1992/93

1998

4. mednarodni festival računalniških umetnosti. Olia Lialina, Srečo Dragan, Brane Zorman / 4th International Festival of Computer Arts. Olia Lialina, Srečo Dragan, Brane Zorman, IZUM – Institut informacijskih znanosti, Maribor (maj / May 1998)

razstavni katalog / exhibition catalogue
S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit: *Clavis Urbis 3*, instalacija / installation

1997

U3 – 2. triennale sodobne slovenske umetnosti / U3. 2nd Triennial of Contemporary Slovene Art, Moderna galerija, Ljubljana (14. 11. 1997 – 11. 1. 1998)
kustos / curator: Peter Weibel
razstavni katalog / exhibition catalogue
S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit: *Netropolis – Clavis urbis*, multimedijaska instalacija / multimedia installation, 1997

3. mednarodni festival računalniških umetnosti '97. Prosim, dotakni se! / 3rd International Festival

of Computer Arts. Please Touch!, Razstavní salon Rotovž, Maribor (7. – 21. 10. 1997)
 razstavní katalog / exhibition catalogue; teksti / texts: Aleksandra Kostić et al.
 kustosinja / curator: Aleksandra Kostić
 S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit: *Opus Canem*, 1996/97, projekt / project

Umetnik in urbano okolje / The Artist and an Urban Environment, Galerija likovnih umetnosti, Slovenj Gradec (6. 6. – 3. 11. 1997)

razstavní katalog / exhibition catalogue; tekst / text: Milena Zlatar

S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit: *Clavis urbis*, projekt / project

Srečo Dragan in Fakulteta za računalništvo in informatiko. Kiborgovo oko, Evropski mesec kulture, različne lokacije / European Month of Culture, various locations, Ljubljana (15. 5. – 5. 7. 1997)

S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit: *Netropolis – Kiborgovo oko / Netropolis – The Cyborg's Eye*, projekt / project

Majski salon '97. Modra roka / The May Salon '97. Wise Hand, Likovno razstavišče Rihard Jakopič, Ljubljana (8. – 22. 5. 1997)

razstavní katalog / exhibition catalogue; teksta / texts: Judita Krivec Dragan, Nadja Zgonik;
 reprodukcija / reproduction: *Meščevo zlato / The Light of a Golden Moon*, TV Ljubljana 1987, 14'

S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit: *Telerobot Leonardo*

Kabinet najdenih predmetov, Galerija Loža, Koper (18. 4. – 15. 5. 1997)

razstavní katalog / exhibition catalogue; tekst / text: Nadja Zgonik

S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit: *Pinkalo*

1996

VON UNS AUS... Neue Kunst aus Slowenien, Stadthalle Hanau, Hanau

(10. 9. – 12. 10. 1996)

prenos razstave iz leta 1994 / exhibition from 1994

vabilo / invitation

Jože Plečnik. Arhitektura za novo demokracijo / Architektura pro Novou demokracii, Praški grad / Prague Castle, Praga / Prague (23. 5. – 29. 9. 1996)
 kustos / curator: Miroslav Řepa

S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit: projekt / project *Rotas–Tenet*; interaktivna art internet instalacija Ljubljana–Praga / interactive artinternet installation Ljubljana–Prague

Intart 95/96 – Bohinj. Pokrajina in njena podoba / Il Paesaggio e la sua Immagine / Eine Landschaft und ihr Abbild, Bohinjsko jezero / Lake Bohinj, Bohinj (maj–oktober / May–October 1996)

razstavní katalog / exhibition catalogue
 S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit: *Digitalni vid II*, projekt / project (ki je del širšega multikulturalnega projekta / part of a larger multicultural project *Digitalno slikarstvo – Opus Canum*)

11. film video monitor, Kulturni dom, Gorica (13. – 16. 4. 1996)

1995

Telepolis – Interaktivna mreža mest / Telepolis – The Interactive and Networked City, The Cultural Capital of Europe, Luksemburg / Luxembourg (4. – 12. 11. 1995)

S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit: *Rotas – Axis Mundi*, 1995, video

1. mednarodni festival računalniških umetnosti / 1st International Festival of Computer Arts, Maribor (17. 8. – 2. 9. 1995)

Mesec slovenske kulture. Slovenski likovni umetniki / Month of Slovene Culture. Slovene Artists, Lilian Baylis Theatre, London (junij–julij / June–July 1995)

Nuova Video Arte Slovena 1992–1995, Studio d'arte Nadia Bassanese, Trst / Trieste (13. 6. 1995) enodnevni dogodek / one-day event izbor / selection: Marjeta Marinčič, Laura Safred S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit: *Arheus*, 1992/93, video

VON UNS AUS... Neue Kunst aus Slowenien, Gästehaus der Landesvertretung Hessen, Bonn (30. 3. – 21. 4. 1995) prenos razstave / exhibition traveled to: Informationsbüro des Landes Hessen; Bruselj / Brussels (24. 4. – 20. 6. 1995); Altes Rathaus, Göttingen (3. – 31. 12. 1995) prenos razstave iz leta 1994 / exhibition from 1994

1994

5. mednarodni simpozij elektronske umetnosti ISEA. *mediascape*, Helsinki (20. – 25. 8. 1994)

15. *Ars Electronica*, 94. *Intelligent Ambience. Video Programm*, Linz (junij / June 1994) kuratorici / curators: Kathy Rae Huffman, Carole Ann Klonarides S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit: *Arheus (God's Whip)*, 1992/93, 7'45"

VON UNS AUS... Neue Kunst aus Slowenien, Universitätsmuseum für Bildende Kunst, Marburg (19. 6. – 4. 9. 1994) razstavni katalog / exhibition catalogue prenos razstave / exhibition traveled to: Wiesbaden, Umgang des Hessischen Landtags (13. – 29. 9. 1994); Bonn (1995); Bruselj / Brussels (1995); Göttingen (1995); Hanau (1996) N. & S. Dragan razstavljata / N. & S. Dragan's exhibits: *7 noči in 1 dan prenosa ljudskega izročila v*

alpha theta ritmu, 1974, fotografije / photographs; *Belo mleko belih prsi*, 1969, videoband S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit: *Arheus*, 1991/93, videoband

3. *bienale slovenske grafike Otočec, Novo mesto 1994. Risbe in dela na papirju profesorjev ALU v Ljubljani / 3rd Biennial of Slovene Graphic Arts, Otočec, Novo mesto 1994. Drawings and Works on Paper by Professors at the Academy of Fine Arts in Ljubljana*, Galerija Dolenjskega muzeja, Novo Mesto (20. 5. – 15. 9. 1994) razstavni katalog / exhibition catalogue; teksti / texts: Stane Bernik et al. prenos razstave / exhibition traveled to: Zagreb, Moderna galerija (6. 10. – 6. 11. 1994) S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibits: *Video Anamorfoza I.*, 1987, risba na kseroks podlago, papir / drawing on Xerox basis, paper; *Video Anamorfoza III.*, 1987, risba na kseroks podlago, papir / drawing on Xerox basis, paper; *Video Anamorfoza VII.*, 1987, risba na kseroks podlago, papir / drawing on Xerox basis, paper

Slovenian Contemporary Art – A Fragmentary View, Palača Združenih narodov / Palace of Nations, Ženeva / Geneva (12. – 25. 4. 1994) prenos razstave iz leta 1993 / exhibition from 1993

Video from Slovenia. A Past Memorized – a Future Conceived, Nederlands Film Museum, Nizozemska / The Netherlands (marec / March 1994) razstavni katalog / exhibition catalogue prenos razstave / exhibition traveled to: 1994: Dunaj / Vienna, Rotterdam, Iowa (ZDA/US), München / Munich, Gradec / Graz, Kassel

Slovenija odprta za umetnost. Sinji vrh, Galerija ZDSLU, Ljubljana (otvoritev / opening: 10. 2. 1994)

OHO. Retrospektiva / Eine Retrospektive / A Retrospective, Moderna galerija, Ljubljana (1. 2. – 13. 3. 1994) kustos / curator: Igor Zabel razstavni katalog / exhibition catalogue; tekst / text: Igor Zabel; 2007: druga, dopolnjena izdaja / second, expanded edition; teksti/ texts: Zdenka

Badovinac, Marko Pogačnik, Igor Zabel
prenos razstave / exhibition traveled to: Neue
Galerie am Landesmuseum Joanneum, Gradec /
Graz (25. 8. – 9. 10. 1994)

1993

*Film+arc 1. International Festival Film +
Architecture*, Gradec / Graz
(2. – 5. 12. 1993)

S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit: *Arheus*
(*Pierro della Francesca in virtualna umetnost*),
projekt / project

*Slovenian Contemporary Art – A Fragmentary
View*, Konsthuset, Stockholm (september /
September 1993)
razstavni katalog / exhibition catalogue; teksta
/ texts: Judita Krivec Dragan, Brane Kovič;
reprodukcija / reproduction: S. Dragan: *Arheus*,
1992/93, video instalacija / video installation
prenos razstave / exhibition traveled to: 1993:
Helsingborg; 1994: Ženeva / Geneva; 1995: Rim /
Rome etc.

Majski Salon '93, Likovno razstavišče Rihard
Jakopič, Ljubljana (11. – 29. 5. 1993)
zloženska / leaflet; tekst / text: Marko Košan
S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibits: *Madež*
/ *Macule*, 1991/92, video, 9'; *Arheus*, 1992/93,
video, 9'

1992

*Il labirinto e il suo doppio / Labirint in njegov
dvojnik*, Tržič / Monfalcone
(29. 8. – 6. 9. 1992)

razstavni katalog / exhibition catalogue
razstavlja / featured as: S. Dragan

Intart. Rettung der Welt, Künstlerhaus Klagenfurt,
Celovec / Klagenfurt
(31. 5. – 24. 6. 1992)

razstavni katalog / exhibition catalogue; teksti
/ texts: Tomaž Brejc, Srečo Dragan, Marko
Pogačnik et al.
prenosi razstave / exhibition traveled to: Videm /
Udine, Centro Friulano Arti Plastiche

(13. – 30. 9. 1992); Ljubljana: Likovno razstavišče
Rihard Jakopič (otvoritev / opening: 16. 10. 1992)
S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit: *Bič božji*
/ *Die Geissel Gottes*, video projekt / video project

*Slovenski video / Slovene Video is Dedicated to the
17th ICSID '92*, Galerija ZDSLU, Ljubljana
(18. – 24. 5. 1992)

selector / selector: Srečo Dragan
zloženska / leaflet; tekst / text: Srečo Dragan
S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibits: *Madež*,
TV Slovenija, 1991/92, 15'; *NEO–GEO*, TV Skopje,
1990, 5'; *Nut*, video instalacija / video installation,
1992

N. & S. Dragan razstavljata / N. & S. Dragan's
exhibit: *Mesčevo zlato / The Light of a Golden
Moon*, TV Ljubljana 1987, 15'

7. film video monitor. Slovenski film in TV video '91
/ *Cinema e TV video sloveno '91*, Kulturni dom,
Gorica (12. – 16. 3. 1992)

razstavni katalog / exhibition catalogue; tekst /
text: Marina Gržinič

1991

Študentska razstava grafik 1962–1967, Moderna
galerija, Ljubljana
(3. – 12. 12. 1991)

zloženska / leaflet; tekst / text: Nadja Zgonik
S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibits: *Ne eno
ne drugo*, lesorez / woodcut, 1966; *Okvir – risarska
ravnina – roka*, litografija / lithograph, 1967;
Gibanje ploskve in črte, jedkanica / etching, 1967

*Slovenske Atene. Premikajoč se po polju slovenske
umetnosti kot sejalec / Slovenian Athens. Moving
Across the Field of Slovenian Art Like a Sower*,
Moderna galerija, Ljubljana (22. 10. – 8. 12. 1991)
razstavni katalog / exhibition catalogue
S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit:
Madež / The Spot, 1991, video instalacija / video
installation

Z roba območja slovenske umetnosti 1985–1990
/ *Vom Rande. Bereiche der slowenischen Kunst
1985–1990*, Umetnostna galerija Maribor
(21. 3. – 14. 4. 1991)

razstavni katalog / exhibition catalogue; tekst / text: Mitja Visočnik; reprodukcija / reproduction: NEO–GEO IX, 1989, video instalacija / video installation

napovedan prenos razstave v Nemčijo ni bil realiziran / the exhibition was planned to travel to Germany, but this was not realized

Video susreti '91, Muzej XIV. ZOI, Sarajevo (14. – 17. 3. 1991)

razstavni katalog / exhibition catalogue

6. film video monitor. *Slovenski film in TV video '90 / Cinema e TV video sloveno '90*, Kulturni dom, Gorica (1. – 5. 3. 1991)

razstavni katalog / exhibition catalogue

1990

Prisotnost geometrije v sodobni slovenski umetnosti / La presenza della geometria nell'arte contemporanea slovena, Galerija tk, Trst / Trieste (28. 6. – 19. 7.)

zloženska / leaflet; tekst / text: Judita Krivec Dragan; reprodukcija / reproduction: NEO–GEO IX, 1989, video

5. film video monitor. *Slovenski film in TV video '89 / Cinema e TV video sloveno '89*, Kulturni dom, Gorica (2. – 6. 3. 1990)

razstavni katalog / exhibition catalogue; teksti / texts: Marina Gržinić et al.

S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibit: NEO–GEO IX, 1989, TV Skopje, 5'

1989

Pet plus pet, Salon Galerije Karas, Zagreb (6. – 24. 10. 1989)

razstavni katalog / exhibition catalogue; teksti / texts: Marko Košan et al.

4. mednarodni bienale Video CD '89, Cankarjev dom, Ljubljana (5. – 7. 10. 1989)
razstavljalca / featured as: N. & S. Dragan

Contemporary Drawings from Yugoslavia, Tampere Museum of Contemporary Art, Tampere, Finska / Finland (15. 9. – 15. 10. 1989)
zloženska / leaflet

razstavljalca / featured as: N. & S. Dragan

Jugoslovenska dokumenta '89 / Yugoslav Documents '89, Olimpijski centar »Skenderija«, Sarajevo (1. 7. – 1. 8. 1989)

razstavni katalog / exhibition catalogue; teksti / texts: Tomaž Brejc, Ješa Denegri, Davor Matičević

N. & S. Dragan razstavljalca / N. & S. Dragan's exhibits: *Gosposvetki san / The Daydream of Gospasveta Field*, video, 1987; *Mjesečevo zlato / The Light of a Golden Moon*, video, 1988

Likovni trenutek 1989, Likovno razstavišče Rihard Jakopič, Ljubljana (18. 5. – 8. 6. 1989)

katalog razstavljenih del / exhibition catalogue; reprodukcija / reproduction: Srečo Dragan: *Video object*, 1989

Video – Susreti '89, Muzej XIV. ZOI, Sarajevo (19. – 23. 3. 1989)

1988

Zeitgenössische slowenische Kunst, Galerie der Bayerischen Landesbank, München / Munich (7. 7. – 3. 8. 1988)

kustos / curator: Aleksander Bassin
razstavljalca / featured as: N. & S. Dragan

11. mednarodna izložba originalnog crteža '88 / 11th International Exhibition of Original Drawings, Moderna galerija, Reka / Rijeka (30. 6. – 30. 9. 1988)

razstavni katalog / exhibition catalogue
prenos razstave v / exhibition traveled to: Zagreb (1988)

3. film video monitor. *Slovenski film in TV video '87 / Cinema e TV video sloveno '87*, Kulturni dom, Gorica (26. – 31. 1. 1988)

zloženska / leaflet; tekst / text: Nuša & Srečo Dragan

N. & S. Dragan razstavljalca / N. & S. Dragan's exhibit: *Gosposvetki sen / The Daydream of Gospasveta Field*, TV Sarajevo, 1987, 10'; *Mesčevo zlato / The Light of a Golden Moon*, TV Ljubljana, 1987, 14'

1987

Abstraktne, nepredmetne smeri v likovni umetnosti.
Razstava članov ZDSLU, Likovno razstavišče Rihard Jakopič, Ljubljana (9. – 23. 12. 1987)
razstavni katalog / exhibition catalogue; tekst
/ text: Ivan Sedej; reprodukcija / reproduction:
NEO–GEO IX, video instalacija / video installation,
1987

Intart '87, Likovno razstavišče Rihard Jakopič, Ljubljana (17. 10. – 1. 11. 1987)
razstavni katalog / exhibition catalogue; teksti /
texts: Tomaž Brejc et al.

N. & S. Dragan razstavljata / N. & S. Dragan's
exhibits: *Spomenik žrtev in orgije / Monument*
of Sacrifice and Orgy, video, 1985; *Gospasvetski*
sen / The Daydream of Gospasveta Field, video,
1987; *Mesčevo zlato / The Light of a Golden Moon*,
video, 1987; *Video spomin – Plečnikove Žale /*
Video Memory – Plečnik's Žale of Ljubljana, video
instalacija / video installation, 1986; *NEO–GEO*
VIII, video instalacija / video installation

3. mednarodni bienale Video CD '87, Cankarjev
dom, Ljubljana (8. – 12. 10. 1987)

N. & S. Dragan razstavljata / N. & S. Dragan's
exhibit: *Mesčevo zlato / The Light of a Golden*
Moon, TV Ljubljana, 1987

I. salon Eqrne, Galerija Eqrna, Ljubljana
(12. 6. – 2. 9. 1987)

razstavljata / featured as: N. & S. Dragan

Video susreti '87, Muzej XIV. ZOI, Sarajevo
(16. – 22. 3. 1987)

razstavni katalog / exhibition catalogue

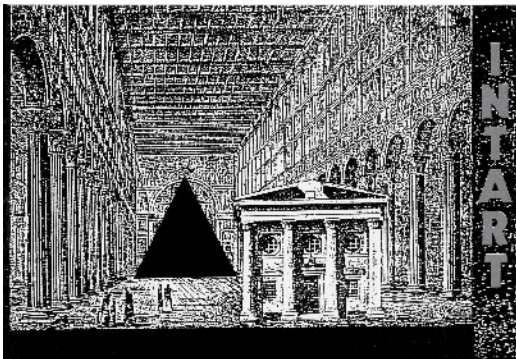
1986

Slovenski likovni umetniki razstavlajo, Likovno
razstavišče Rihard Jakopič, Ljubljana
(6. – 26. 11. 1986)

razstavni katalog / exhibition catalogue; tekst /
text: Lado Pengov

N. & S. Dragan razstavljata / N. & S. Dragan's
exhibit: *Na domačem vrtu*, video, 1986

Vidéo match Jugoslavija–Francija. Najnovejša
jugoslovanska video produkcija / Vidéo match

**JIRI BEZLAJ
NUŠA & SREČO DRAGAN
VLADIMIR GAJŠEK
JANEZ KNEZ
JANEZ KOBE
BOŠTJAN PUTRIH
MARIJA RUS**

razstavni katalog / exhibition catalogue

France–Yougoslavie. La recente production vidéo en
Yougoslavie, Galerija Loža, Koper (21. 3. 1986)

enodnevni dogodek / one-day event

selektorja / selectors: Nuša & Srečo Dragan
zloženska / leaflet; tekst / text: Nuša & Srečo
Dragan

prenos razstave v / exhibition traveled to: Pariz /
Paris, Centre Culturel Yougoslave (4. 4. 1986)

N. & S. Dragan razstavljata / N. & S. Dragan's
exhibit: *Spomenik žrtev in orgije / Monument of*
Sacrifice and Orgy, TV Sarajevo 1985, U-matic
8'30"

Jugoslovenska grafika 1950–1980, Galerija
savremene likovne umetnosti, Novi Sad (januar /
January 1986)

prenos razstave iz leta 1985 / exhibition from
1985

1. film video monitor. Slovenski film in video '85 /
Cinema e video sloveno '85, Kulturni dom, Gorica
(23. – 26. 1. 1986)

N. & S. Dragan razstavljata / N. & S. Dragan's

exhibit: *Spomenik žrtv in orgij*, TV Sarajevo, 1985, U-matic, 8'

1985

XIII. jesenji salon. Material kao izazov, Umjetnička galerija, Banja Luka

(25. 11. 1985 – 4. 1. 1986)

selektorica / selector: Irina Subotić

razstavni katalog / exhibition catalogue; tekst / text: Irina Subotić

N. & S. Dragan razstavlja / N. & S. Dragan's exhibits: *Spomenik žrtv in orgije / Monument of Sacrifice and Orgy*, 1985, U-matic, 8'; *Blodnik / The Strayer*, 1983, U-matic, 7'

Jugoslovenska grafika 1950–1980, Muzej savremene umetnosti, Beograd / Belgrade (18. 10. – 20. 12. 1985)

razstavni katalog / exhibition catalogue; teksti / texts: Ješa Denegri, Ivan Sedej et al.

prenos razstave / exhibition traveled to: 1986: Sarajevo, Novi Sad, Skopje, Priština, Zagreb, Maribor, Ljubljana, Cetinje

N. & S. Dragan razstavlja / N. & S. Dragan's exhibits: *Misaone vizualizacije objekta*, projekt / project, 1972; *Idea – Svest – Osećanje*, lesorez in video dokumentacija / woodcut and video documentation, 1978

2. mednarodni bienale Video CD '85, Cankarjev dom, Ljubljana (10. – 13. 10. 1985)

N. & S. Dragan razstavlja / N. & S. Dragan's exhibit: *Spomenik žrtv in orgije*, TV Sarajevo 1985, 8'30", video

Video susret '85, Sarajevo (1. – 6. 3. 1985)

N. & S. Dragan razstavlja / N. & S. Dragan's exhibit: *Spomenik žrtv in orgije*, video instalacija / video installation

Pogled na 80 godine. Sarajevska zima '85, Collegium Artisticum, Sarajevo (marec / March 1985)

razstavni katalog / exhibition catalogue

N. & S. Dragan razstavlja / N. & S. Dragan's exhibit: *(Midva greva v ta čas)*, video instalacija / video installation

1983

1. mednarodni bienale Video CD '83, Cankarjev dom, Ljubljana (1. – 9. 10. 1983)

N. & S. Dragan razstavlja / N. & S. Dragan's exhibit: *Killing the image*, video instalacija / video installation

1982

Provokacija medija '80, Galerija DSLU, Ljubljana (6. – 12. 12. 1982)

selektorja / selectors: Nuša & Srečo Dragan
zloženska / leaflet; tekst / text: Nuša & Srečo Dragan

N. & S. Dragan razstavlja / N. & S. Dragan's exhibit: *(Midva greva v ta čas)*, video instalacija / video installation

DSLU. Razstava društva slovenskih likovnih umetnikov, Likovno razstavišče Rihard Jakopič, Ljubljana (17. 11. – 10. 12. 1982)

razstavni katalog / exhibition catalogue; tekst / text: France Peršin

N. & S. Dragan razstavlja / N. & S. Dragan's exhibit: *Medeni veter / Meadow wind*, 1981/82, video instalacija / video installation

VIII međunarodna izložba originalnog crteža '82 / VIII exposition internationale de dessins originaux '82, Moderna galerija, Reka / Rijeka (8. 7. – 15. 10. 1982)

razstavni katalog / exhibition catalogue
N. & S. Dragan razstavlja / N. & S. Dragan's exhibits: *Medeni mesec*, 1981/82, svinčnik / pencil; *Alat III*, 1982, svinčnik / pencil

Noutăți în Arta Plastică Iugoslavă a Anilor '70, Salla Dalles, Bukarešta / Bucharest (1982)
razstavni katalog / exhibition catalogue
N. & S. Dragan razstavlja / N. & S. Dragan's exhibit: *De la Est Spre Est*, 1978–80, 4 fotografije, besedilo / 4 photographs, text

1981

DSLU. Zapis na papirju, Likovno razstavišče Rihard Jakopič, Ljubljana (november–december /

November–December 1981)

katalog razstavljenih del / exhibition catalogue

Prvih deset godina SKC-a, Studentski kulturni centar, Beograd / Belgrade

N. & S. Dragan razstavljata video dela / N. & S. Dragan's exhibit video works

PROVOKACIJA MEDIJA '80
GALERIJA DSLU KOMENSKEGA 8
LJUBLJANA
06.-10. DECEMBRA 1982

zloženska / leaflet

1980

Camere incantate. Espansione dell'immagine, Palazzo Reale, Milano / Milan

(16. 5. – 15. 6. 1980)

razstavni katalog / exhibition catalogue: Vittorio Fagone

N. & S. Dragan razstavljata / N. & S. Dragan's exhibits: *Il latte bianco del petto bianco* / *The White Milk of White Breasts*, 1969, 30'; *Video-posta* / *Video Mail*, 1976, 7'; *La linea del cuore di Nuša e Srečo* / *The line of Heart of Nuša and Srečo*, 1977, Montreal, 30'

Umetničke razglednice ili razglednice kao umetnost, Srečna galerija SKC, Beograd / Belgrade (28. 2. – 10. 3. 1980)

razstavni katalog / exhibition catalogue; tekst / text: Slavko Timotijević

razstavljata / featured as: N. & S. Dragan

1979

IX. Jesenji Salon. Prisustvo fotografije u savremenoj umjetnosti, Dom kulture, Banja Luka

(20. 11. – 10. 12. 1979)

razstavni katalog / exhibition catalogue; teksti / texts: Ješa Denegri et al.

N. & S. Dragan razstavljata / N. & S. Dragan's exhibit: *Ideja – Spoznaja – Osjećaj*, 1978–1979, fotografija in fotorisba / photograph and photo-drawing

Trigon '79. Masculin Féminin, Neue Galerie, Gradec / Graz (7. 10. – 11. 11. 1979)

razstavni katalog / exhibition catalogue

N. & S. Dragan razstavljata / N. & S. Dragan's exhibits: *The Line of Heart* by Nuša & Srečo Dragan, projekt / project; *Video slikanje* / *Video Painting*, projekt / project

Works and Words. International Art Manifestation Amsterdam, De Appel, Amsterdam

(20. – 30. 9. 1979)

razstavni katalog / exhibition catalogue

svetovalec za Jugoslavijo / advisor for Yugoslavia: Ješa Denegri

razstavljata / featured as: N. & S. Dragan

XIII. mednarodni bienale grafike, Moderna galerija, Ljubljana (8. 6. – 15. 9. 1979)

razstavni katalog / exhibition catalogue

N. & S. Dragan razstavljata / N. & S. Dragan's exhibit: *Ideja–zavest–občutenje*, 1978, lesorez in video dokumentacija / woodcut and video documentation

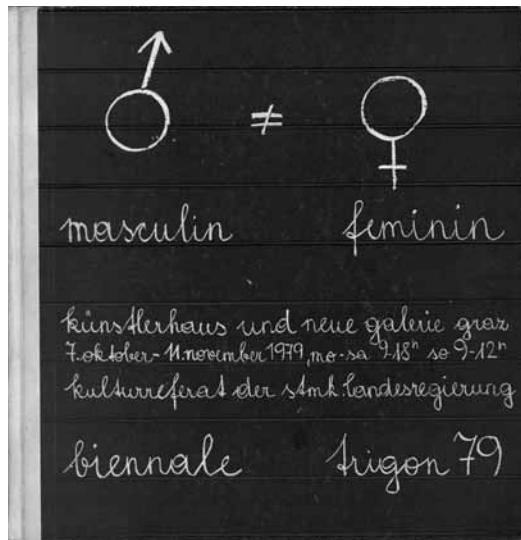
Slovenska likovna umetnost 1945–1978, Moderna galerija, Ljubljana

(22. 3. – 6. 5. 1979)

razstavni katalogi / exhibition catalogues; teksti / texts: Tomaž Brejc et al.

razstavni katalog / exhibition catalogue

razstavni katalog / exhibition catalogue

1978

Razstava društva slovenskih likovnih umetnikov 1978. Likovni vidiki našega okolja, Mestna galerija Ljubljana (6. 11. – 4. 12. 1978)

razstavni katalog / exhibition catalogue

Nova umjetnička praksa 1966–1978 / The New Art Practice in Yugoslavia 1966–1978, Galerija suvremene umjetnosti, Zagreb (oktober / October 1978)

razstavni katalog / exhibition catalogue; teksti / texts: Tomaž Brejc, Ješa Denegri, Marijan Susovski et al.

Člani Grupe JUNIJ in gostje / Members of the Group JUNIJ and Its Guests, Moderna galerija, Ljubljana (7. 7. – 7. 8. 1978)
razstavni katalog / exhibition catalogue
prenos razstave / exhibition traveled to: Sarajevo, Collegium Artisticum (4. – 18. 9. 1978)

1977

03 23 03, Montreal, Kanada / Canada (3. – 23. 3. 1977)

razstavni katalog / exhibition catalogue
N. & S. Dragan razstavljata / N. & S. Dragan's exhibit: *The Line of Heart, 03 23 03*, projekt / project

7th International Open Encounter on Video, Fondation Joan Miro, Barcelona (februar / February 1977)

N. & S. Dragan razstavljata / N. & S. Dragan's exhibit: *Entry of video within us is a ?ation of the experience. Entry of us within video is an eternity of the experience*, projekt / project
vir + reprodukcije / source + reproductions: Nuša & Srečo. (Ur. / Eds. Nuša & Srečo Dragan et al.)
Ljubljana: Študentski kulturni center; Beograd / Belgrade: Muzej savremene umetnosti; Zagreb: Galerija Nova, 1980.

6th International Open Encounter on Video, Museum of Contemporary Art, Caracas (januar / January 1977)

N. & S. Dragan razstavljata / N. & S. Dragan's exhibit: *The Experience on video. Transfer three lines from the hand on video to your hand*, projekt / project
vir + reprodukcije / source + reproductions: Nuša & Srečo. (Ur. / Eds. Nuša & Srečo Dragan et al.)
Ljubljana: Študentski kulturni center; Beograd / Belgrade: Muzej savremene umetnosti; Zagreb: Galerija Nova, 1980.

1976

Otisci. Izložba radova izvedenih različitim tehnikama otiskivanja, Galerija Nova, Zagreb (17. 6. – 10. 7. 1976)

razstavni katalog / exhibition catalogue; teksta / texts: Ješa Denegri, Dragoljub Raša Todosijević razstavljata / featured as: N. & S. Dragan

V. aprilski susret, Studentski kulturni centar, Beograd / Belgrade (15. – 22. 4. 1976)
N. & S. Dragan razstavljata / N. & S. Dragan's exhibit: *Video komunikacija / Video mail belongs to the senders and receivers*, projekt / project
vir + reprodukcije / source + reproductions: Nuša & Srečo. (Ur. / Eds. Nuša & Srečo Dragan et al.)
Ljubljana: Študentski kulturni center; Beograd / Belgrade: Muzej savremene umetnosti; Zagreb: Galerija Nova, 1980.

5th International Open Encounter on Video, Antwerpen / Antwerp

N. & S. Dragan razstavljalata / N. & S. Dragan's exhibit: *All the open things we will return to see again*, projekt / project
vir + reprodukcije / source + reproductions: Nuša & Srečo. (Ur. / Eds. Nuša & Srečo Dragan et al.) Ljubljana: Študentski kulturni center; Beograd / Belgrade: Muzej savremene umetnosti; Zagreb: Galerija Nova, 1980.

4th International Open Encounter on Video, Centre CAYC, Buenos Aires

3rd International Open Encounter on Video, Galleria civica d'arte moderna, Ferrara

N. & S. Dragan razstavljalata / N. & S. Dragan's exhibit: *The Experience within us grasses speaking*, projekt / project
vir + reprodukcije / source + reproductions: Nuša & Srečo. (Ur. / Eds. Nuša & Srečo Dragan et al.) Ljubljana: Študentski kulturni center; Beograd / Belgrade: Muzej savremene umetnosti; Zagreb: Galerija Nova, 1980.

2nd International Open Encounter on Video, Pierre Cardin, Pariz / Paris

N. & S. Dragan razstavljalata / N. & S. Dragan's exhibit: *The Experience back into us Shakti is coming*, projekt / project
vir + reprodukcije / source + reproductions: Nuša & Srečo. (Ur. / Eds. Nuša & Srečo Dragan et al.) Ljubljana: Študentski kulturni center; Beograd / Belgrade: Muzej savremene umetnosti; Zagreb: Galerija Nova, 1980.

1975

Passepart / Aspects '75. Contemporary Yugoslav Art, Richard Demarco Gallery, Edinburg / Edinburgh (27. 9. – 25. 10. 1975)
razstavni katalog / exhibition catalogue
prenos razstave / exhibition traveled to: Dublin (1975)
razstavljalata / featured as: N. & S. Dragan

1974

1 & 1. Izložba radova umetnika koji rade u tandemu, Studentski kulturni centar, Beograd / Belgrade

Premières rencontres internationales d'art contemporain
MONTRÉAL 1977

razstavni katalog / exhibition catalogue

(maj / May 1974)

kustos / curator: Raša Todosijević
razstavni katalog / exhibition catalogue
razstavljalata / featured as: N. & S. Dragan

III. aprilski susret, Studentski kulturni centar, Beograd / Belgrade (16. – 22. 4. 1974)
N. & S. Dragan razstavljalata / N. & S. Dragan's exhibit: *Naša misao - vaša misao / 7 noči in 1 dan prenosa ljudskega izročila v Alpha Theta Ritmu*, obredna predstava / ritual performance

IMPACT ART VIDEO ART 74. 8 jours video, Musée des Arts décoratifs de la Ville, Lausanne (Švica)
razstavni katalog / exhibition catalogue
N. & S. Dragan razstavljalata / N. & S. Dragan's exhibit: *The project of communication between intellect and feeling*, projekt / project

1973

Trigon '73. Dreiländerbiennale. Audiovisuelle Botschaften / Audio Visual Messages, Gradec / Graz (6. 10. – 11. 11. 1973)
razstavni katalog / exhibition catalogue; teksti /

vabilo / invitation

texts: Stane Bernik et al.

N. & S. Dragan razstavlja / N. & S. Dragan's exhibits: *Taktile Kommunikation / Tactile communication, Bestimmte Kommunikation einer bestimmten Teilnehmerzahl / Definite communications of definite number of participants, Projekt der Informationskommunikation – Freimachen des Mediums videotape als Natürliches Medium / Project: communication of information – Liberation of the medium videotape as a natural medium*, projekti / projects

Eight Yugoslav Artists, Edinburgh Arts 73, Richard Demarco Gallery, Edinburg / Edinburgh (avgust / August 1973)

razstavni katalog / exhibition catalogue; teksta / texts: Jasna Tijardović, Richard Demarco

Dokumenti o post-objektnim pojavama u jugoslovenskoj umetnosti 1968–1973, Muzej savremene umetnosti, Beograd / Belgrade (junij–julij / June–July 1973)

razstavni katalog / exhibition catalogue; teksti / texts: Ješa Denegri et al.

Tendencije 5. Konstruktivna vizuelna istraživanja. Kompiuterska vizuelna istraživanja. Konceptualna umjetnost / Tendencias 5. Constructive Visual Research. Computer Visual Research. Conceptual Art, Zagreb (1. 6. – 1. 7. 1973)

razstavlja / featured as: N. & S. Dragan

II. aprilski susret, Studentski kulturni centar,

Beograd / Belgrade (4. – 11. 4. 1973)

N. & S. Dragan razstavlja / N. & S. Dragan's exhibits: *Favit*, projekt / project; *Multi Media Show*

1972

Bitef 6, Atelje 212, Beograd / Belgrade (september / September 1972)

N. & S. Dragan razstavlja / N. & S. Dragan's exhibit: *Projekt komunikacije med razumom in občutkom v razmerju simetrije. Selektivna relacija. Akcije. Simetrija osmih točk*, projekt / project

Jugoslovenska grafika 1965–1972, Muzej savremene umetnosti, Beograd / Belgrade (julij–avgust / July–August 1972)

razstavni katalog / exhibition catalogue; tekst / text: Ješa Denegri

N. & S. Dragan razstavlja / N. & S. Dragan's exhibit: *Misaone vizualizacije objekta*, 1972, offset, 720 x 240 mm

I. aprilski susret, Studentski kulturni centar, Beograd / Belgrade (4. – 11. 4. 1972)

N. & S. Dragan razstavlja / N. & S. Dragan's exhibit: *I.C.V.K. 00001*, skupinska vizualno-govorna komunikacija, ritualni dogodek / group visual-spoken communication, ritual happening

Atelje '72, Moderna galerija, Ljubljana (13. – 23. 1. 1972)

zloženska / leaflet; tekst / text: Aleksander Bassin
N. & S. Dragan razstavlja / N. & S. Dragan's exhibit: *Miselna vizualizacija objekta*, projekt / project

1971

Razstava društva slovenskih likovnih umetnikov, Moderna galerija, Ljubljana (16. 9. – 10. 10. 1971)
katalog razstavljenih del / exhibition catalogue; reprodukcija / reproduction: N. & S. Dragan:
Selektivna relacija nevtralizacije subjekta odločitve, projekt / project

6. bienale mladih, Moderna galerija, Reka / Rijeka (26. 6. – 30. 8. 1971)

razstavlja / featured as: N. & S. Dragan

Primeri konceptualne umetnosti u Jugoslaviji,
Salon Muzeja savremene umetnosti, Beograd /
Belgrade (14. – 22. 3. 1971)
zloženska / leaflet; tekst / text: Ješa Denegri
prenos razstave / exhibition traveled to: Novi Sad
(1972)

1970

*Lesorez na Slovenskem 1540–1970. Tehnika lesoreza
in njene izrazne možnosti,* Umetnostna galerija,
Slovenj Gradec (november / November 1970)
razstavni katalog / exhibition catalogue
razstavlja / featured as: S. Dragan

Razstava društva slovenskih likovnih umetnikov,
Moderna galerija, Ljubljana (junij / June 1970)
razstavni katalog / exhibition catalogue; tekst /
text: Marijan Tršar; reprodukcija / reproduction:
S. Dragan: *Projekt I. Tal na cementu pod steklom,*
1969, steklo, polivinilne ploščice / glass, polyvinyl
tiles; *Projekt, Kopanje na Bledu v jeseni,* 1969, rdeča
plastika / red plastic
razstavlja / featured as: S. Dragan

GEFF, Genre Experimental Film Festival, Zagreb
(1. – 4. 4. 1970)

N. & S. Dragan razstavljata / N. & S. Dragan's
exhibit: *Telepa Vision*, 1970, projekt / project
vir + reprodukcije / source + reproductions: *Nuša
& Srečo.* (Ur. / Eds. Nuša & Srečo Dragan et al.)
Ljubljana: Študentski kulturni center; Beograd /
Belgrade: Muzej savremene umetnosti; Zagreb:
Galerija Nova, 1980.

1968

Ekspresivna figuralika mladog ljubljanskog kruga,
Galerija kulturnog centra, Beograd / Belgrade
(november / November 1968)

razstavni katalog / exhibition catalogue; tekst /
text: Aleksander Bassin

S. Dragan razstavlja / S. Dragan's exhibits:
Diptihon, oljni pastel / oil pastel, 1968; *Slika
I*, tempera, 1967; *Slika II*, tempera, 1968; *Slika
III*, kombinirana tehnika / mixed media, 1968;
Veščalica, litografija / lithograph, 1968; *Veščalica*,

litografija / lithograph, 1968

Grupa OHO, Galerija Studentskog centra, Zagreb
(april / April 1968)

Pudingi / Puddings, 1969

Izbrana bibliografija Selected bibliography

*ostali razstavní katalogi so navedeni pri samostojnih in skupinskih razstavah umetnika / other exhibition catalogues are listed with the exhibitions

A Little-Known Story about a Movement, a Magazine, and the Computer's Arrival in Art: New Tendencies and Bit International, 1961–1973 (ur./ed. Margit Roden). Karlsruhe: ZKM; Cambridge (Mass.), London: The MIT Press, 2011. 478, 521, 531, 543.

Avguštin, Maruša: Bohinjski pravljíčni svet v podobah. *Delo* (Ljubljana) XLII/143 (22. 6. 2000). 15.

Badovinac, Zdenka: Museum of Parallel Narratives, Museu d'Art Contemporani de Barcelona. V/In: *L'Internationale. Post-War Avant-Gardes between 1957 and 1986* (ur./ed. Christian Höller). Zürich: JRP|Ringier, 2012. 9–24.

Baskar, Nil: Nekaj informacij: o filmih Ane Nuše Dragan. *Kino!* (Ljubljana) št./no. XI, XII (2010). 94–99.

Delni ponatis / Partly reprinted in: *Kinotečnik* (Ljubljana). XII/5–6 (2012). 14.

Baskar, Nil: Pogovor z Ano Nušo Dragan. *Kino!* (Ljubljana) št./no. XI, XII (2010). 100–107.

Bassin, Aleksander: Prireditve v Ateljeju 69 in Prešernovem spominskem muzeju. Likovni zapiski. *Naši razgledi* (Ljubljana) XVIII / 8 (415) (19. 4. 1969). 236.

Bernik, Stane: Prvinska funkcija risbe / The Primary Function of a Drawing. V/In: 3. *biennale slovenske grafike Otočec, Novo mesto 1994 / 3rd Biennial of Slovene Graphic Arts, Otočec, Novo mesto 1994* (ur./eds. Branko Suhý, Lojze Logar, Ivana Vrbajnsčák). Novo mesto: Dolenjski muzej, 1994. 303–307.

Bernik, Stane: Video art als experiment und schöpferische praxis / Video Art as Experiment and Creative Experience. V/In: *Dreiländerbiennale Trigon '73*. [Graz]: Kulturreferat der Steiermärkischen Landesregierung, 1973. Ponatis / Reprinted in: »Video-art« kot preizkus in ustvarjalna praksa / Video Art as Experiment and Creative Experience. *Sinteza* (Ljubljana) št./no. 30, 31, 32 (1974). 26–34.

Blase, Christoph: Ljubljana unter Kunst. U3 – Die zweite Triennale slowenischer Gegenwartskunst. *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, št./no. 300 (27. 12. 1997). 27.

Borčič, Barbara: Video Art from Conceptualism to Postmodernism. V/In: *Impossible Histories. Historical Avant-gardes, Neo-avant-gardes, and Post-avant-gardes in Yugoslavia, 1918–1991* (ur./eds. Dubravka Djurić, Miško Šuvaković). Cambridge (Mass.), London: The MIT Press, 2003. [490]–520.

Borčič, Barbara; Hiršenfelter, Ida: Miti in legende o zgodnjih delih videoumetnosti / Myths and Legends about Early Video Art Works. *Maska* (Ljubljana) XXIV/123–124 (2009). 142–159.

Božič, Dušan: Video. *Tribuna* (Ljubljana) XXXII/12–13 (21. 1. 1983). 6.

Brejc, Tomaž: Nuša in Srečo Dragan. V/In: *Intart '87* (ur./ed. Judita Krivec). [Ljubljana]: Zveza društev slovenskih likovnih umetnikov, 1987. [7–8].

Brejc, Tomaž: Poti k razslojevanju in nadomeščanju umetniškega predmeta. V/In: *Slovenska likovna umetnost 1945–1978. Uvodne študije. Dokumentacija* (ur./eds. Stane Bernik et al.). Ljubljana: Mladinska knjiga, 1979. 37–43.

Brejc, Tomaž: Nuša in Srečo Dragan / Nuša i Srečo Dragan / Nuša and Srečo Dragan. V/In: *Nova umjetnička praksa 1966–1978 / The New Art Practice in Yugoslavia 1966–1978* (ur./ed. Marijan Susovski). Zagreb: Galerije grada Zagreba, 1978. 20. Ponatis / Reprinted in: *Nuša & Srečo* (ur./eds. Nuša & Srečo Dragan, Taja Vidmar Brejc, Jadranka Vinterhalter, Ljerka Šibenik). Ljubljana: Študentski kulturni center; Beograd/Belgrade: Muzej savremene umetnosti; Zagreb: Galerija Nova, 1980. [3–4].

Breznik, Maja: Urbani teater (happeningi skupine OHO 1966–1969) / Urban Theatre (The OHO Group Happenings, 1966–1969). *M'ars* (Ljubljana) VII/3–4 (1995). 5–19. Objavljeno tudi v / Also published in: *Maska* (Ljubljana) V/1–3 (1995). 70–74.

Brun, Miha: Nekaj o oblikovalcu Sreču Draganu. *Problemi* (Ljubljana) št./no. 83–84 (1969). 29. [Priloga/Supplement Aktualnosti]

Bovcon, Narvika: Literary Aspects in New Media Art Works. *CLCWeb. Comparative Literature and Culture*. 15/7 (2013). [http://docs.lib.purdue.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2391&context=clcweb; zadnji ogled / accessed: 16. 11. 2016]

Bovcon, Narvika: Literarni vidiki novomedijskih del Jake Železnikarja in Sreča Dragana. *Primerjalna književnost* (Ljubljana) XXXVI/1 (2013). 81–101, 308.

Bovcon, Narvika: *Umetnost v svetu pametnih strojev. Novomedijska umetnost Sreča Dragana, Jake Železnikarja in Marka Peljhana*. Ljubljana: Raziskovalni inštitut Akademije za likovno umetnost in oblikovanje, 2009. 115–173.

Bovcon, Narvika: *Načrtovanje novomedijskih vizualnih komunikacij v kontekstu umetniških praks*. Ljubljana: Akademija za likovno umetnost in oblikovanje, 2008. [doktorska disertacija / doctoral dissertation]

Bovcon, Narvika: Srečo Dragan: Konceptualni prehodi. *Ampak* (Ljubljana) IX/3 (2008). 65–66. Angleški prevod / In English translation: Bovcon, Narvika: Conceptual Passages. Srečo Dragan's New Media Art Projects. V/In: *Proceedings ELMAR-2008. 50th International Symposium* (ur./eds. Mislav Grgič, Sonja Grgič). Zadar: Croatian Society Electronics in Marine, cop. 2008. [http://eprints.fri.uni-lj.si/1394; zadnji ogled / accessed: 16. 11. 2016]

Bovcon, Narvika: Arhitektura hoje in čaj za dva. *Ampak* (Ljubljana) VI/4 (2005). 64.

Colner, Miha: Soočenje starega in novega. Srečo Dragan, zgodnja dela. *Dnevnik* (Ljubljana) LVIII/282 (5. 12. 2008). 19.

Denegri, Ješa: Srečo Dragan. Pogled iz drugega prostora in časa. V/In: *Sprehodi po slovenski moderni*

in postmoderni umetnosti. Piran: Obalne galerije, 2004. 121–124.

Denegri, Ješa: *Studentski kulturni centar kao umetnička scena*. Beograd/Belgrade: Studentski kulturni centar, 2003.

Denegri, Ješa: Voda kao medij i simbol u jugoslovenskoj umetnosti sedamdesetih godina / Voda kot medij in simbol v jugoslovanski umetnosti sedemdesetih let. V/In: *EKO*. 3. *jugoslovanski trienale Ekologija in umetnost* (ur./ed. Meta Gaberšek Prosenc). Maribor: Umetnostna galerija Maribor, 1988. 3–11.

Denegri, Ješa: Video u Jugoslaviji 1969–1984. *RTV – Teorija i praksa* (Beograd/Belgrade) 36 (1984). Ponatisa / Reprinted in: *Videosfera. Video / društvo / umetnost* (ur./ed. Mihailo Ristić). Beograd/Belgrade: Studentski izdavački centar, 1986. 124–131. In/And in: *Posleratni modernizam neoavangarde / postmodernizam. Ogledi o jugoslovenskom umetničkom prostoru 1950–1990*. Beograd/Belgrade: Službeni glasnik, 2016. 190–202.

Denegri, Ješa: Primeri primarnog i analitičnog slikarstva u Jugoslaviji 1974–1980. *Treći program Radio Beograda* (Beograd/Belgrade) 56 (1983). Ponatis / Reprinted in: *Posleratni modernizam neoavangarde / postmodernizam. Ogledi o jugoslovenskom umetničkom prostoru 1950–1990*. Beograd/Belgrade: Službeni glasnik, 2016. 183–189.

Denegri, Ješa: Nov slovenski likovni val ni obšel vzorov. *Delo* (Ljubljana) XXIII/111 (16. 5. 1981). 7.

Denegri, Ješa: Mladi slovenski umjetnici. *Okó* (Zagreb) IX/[239] (14. – 28. 5. 1981). 18. Ponatis v slovenskem jeziku / Reprinted in Slovene: V/In: *Sprehodi po slovenski moderni in postmoderni umetnosti*. Piran: Obalne galerije, 2004. 199–201.

Denegri, Ješa: Nova umjetnička praksa. Dvije retrospektivne izložbe. *OKO* (Zagreb) VII/210 (3. – 14. 4. 1980). Ponatis v slovenskem jeziku / Reprinted in Slovene: V/In: *Sprehodi po slovenski moderni in postmoderni umetnosti*. Piran: Obalne galerije, 2004. 118–120.

Denegri, Ješa: Umjetnost u video mediju u jugoslaviji. *Oko* (Zagreb) VI/172 (19. 10. – 2. 11. 1978). 20.

Denegri, Ješa: [brez naslova / no title]. V/ In: *Dokumenti o post-objektnim pojavama u jugoslovenskoj umetnosti 1968–1973* (ur./ed. Sovra Baračković). Beograd/Belgrade: Muzej savremene umetnosti, 1973. 5–11.

Denegri, Ješa: Tendencije 5. *Umetnost* (Beograd/Belgrade) 35 (1973). Ponatis / Reprinted in: *Prilozi za drugu liniju. Kronika jednog kritičarskog zalaganja*. Zagreb: Horetzky, 2003. 183–187.

Denegri, Ješa: Ena izmed možnosti pristopa h konceptualni umetnosti. *Ekran* (Ljubljana) X/96–97 (1972). 300–303.

Dragan, Nuša & Srečo: Jugoslovanski avtorski video. *Mladina* (Ljubljana) št./no. 14 (4. 4. 1986). 41.

Dragan, Nuša & Srečo: Najnovejši jugoslovanski video produkciji na pot / Commentaire sur la recente production vidéo en Yougoslavie. V/ In: *Vidéo match Jugoslavija-Francia. Najnovejša jugoslovanska video produkcija / Vidéo match France-Yougoslavie. La recente production vidéo en Yougoslavie*. Koper: Galerija Loža, 1986. [zloženska / leaflet]

Dragan, Nuša & Srečo: Dvojni vstop videa v umetnost osemdesetih let. *Ekran* (Ljubljana) XXIII/5, 6 (1986); *Sinteza* (Ljubljana) št./no. 73, 74 (1986). 56–58. Ponatis / Reprinted in: *Do Roba in naprej. Slovenska umetnost 1975–1985* (ur./eds. Igor Španjol, Igor Zabel). Ljubljana: Moderna galerija, 2003. 208–213.

Dragan, Nuša & Srečo: Traženi pogled Nuše i Sreče Dragan ili radost dvostrukog ulaska našeg videa u umetnost osamdesetih godina – Postmoderna, New Wave, Nove slike, Subkulture – je velika. V/In: *Videosfera. Video / društvo / umetnost* (ur./ed. Mihailo Ristić). Beograd/Belgrade: Studentski izdavački centar, 1986. 177–178.

Dragan, Nuša & Srečo: Video komunikacije. Začetek prve celostne predstavitve. *Ekran* (Ljubljana) XIII/9–10 (1976). 54–[56].

Dragan, Nuša & Srečo: Prostor komunikacije XIV. festivala amaterskega filma. *Ekran* (Ljubljana) VII/77–78 (1970). 474.

Dragan, Srečo: Digitalne premestitve I, II, III, IV. Re-konceptualizacija novomedijske umetnosti kot raziskovalne paradigme / Digital Transpositions I, II, III, IV. The Re-Conceptualization of New Media Art as a Research Paradigm. V/In: *Digitalne premestitve / Digital Transpositions* (ur./eds. Boris Beja, Vladimir Vidmar). Ljubljana: Galerija Škuc, 2014. 6–11.

Dragan, Srečo: A Historical Overview of Participants from the Ljubljana Fine Arts Academy at IFCA (1998–2004). V/In: *The Future of Computer Arts & The History of the International Festival of Computer Arts, Maribor 1995–2004* (ur./ed. Marina Gržinič). Ljubljana: Maska; Maribor: MKC, 2004. 143–147. (zbirka/collection Transformacije, št./no. 13)

Dragan, Srečo: Nuša & Srečo Dragan. V/In: *7 grehov. Ljubljana–Moskva. Arteast razstava / 7 Sins. Ljubljana–Moscow. Arteast Exhibition* (ur./ed. Tamara Soban). Ljubljana: Moderna galerija, 2004. 85.

Dragan, Srečo: s.v. Video. V/In: *Enciklopedija Slovenije* (ur./ed. Dušan Voglar). Ljubljana: Mladinska knjiga, 2000. 227–228. [14. zvezek/ vol. 14]

Dragan, Srečo: Akademija. Video dela študentov Akademije za likovno umetnost v Ljubljani / Academy. Video Works by Students of the Academy of Fine Arts in Ljubljana. V/ In: *Videodokument. Video umetnost v slovenskem prostoru 1969–1998. Dokumentacija / Video Art in Slovenia 1969–1998. Documentation* (ur./ed. Barbara Borčič). Ljubljana: Open Society Institute-Slovenia, 1999. 171–174.

Dragan, Srečo; Grabnar, Peter; Prihavec, Bor; Rozman, Stanislav; Solina, Franc; Vidmar, Andrej: Netropolis - Kiborgovo oko. V/In: *Zbornik 6. elektrotehniške in računalniške konference ERK '97* (ur./ed. Baldomir Zajc). Ljubljana: IEEE Region 8, Slovenska sekcija IEEE, 1997. [http://eprints.fri.uni-lj.si/2383/1/ERK97_Netropolis.pdf; zadnji ogled / accessed: 16. 11. 2016]

Dragan, Srečo: Moj pedagoški credo. V/In: *ALU 1945–1995. 50 let Akademije za likovno umetnost*. Ljubljana: Akademija za likovno umetnost, 1995. 84.

Dragan, Srečo: Digitalni vid / 94. *Likovne besede* (Ljubljana) št./no. 29, 30, 31 (1994). 90.

Dragan, Srečo: Izjave in mnenja likovnikov. *Nova revija* (Ljubljana) XI/119 (1992). 35.

Dragan, Srečo: Bič božji / Die Geissel Gottes. V/In: *Rettung der Welt. Biennale 91-92. Intart in Generalthema*. [Klagenfurt]: Ritter Verlag, 1992. [223–227].

Dragan, Srečo: Slovenska video umetnost druge polovice 80-ih let / History of Video-Art in Slovenia. *Likovne besede* (Ljubljana) št./no. 12, 13 (1990). 92–93.

Dragan, Srečo: Nekaj o 6. festivalu amaterskega filma Slovenije. *Ekran* (Ljubljana) VI/60–61 (1968). 542–[545].

Drolet, Owen: U3 Triennale of Slovenian Art. *Flash Art* (Milano). XXXI/199 (1998). 55. 61.

Erjavec, Aleš; Gržinič, Marina: *Ljubljana, Ljubljana. Osemdeseta leta v umetnosti in kulturi* (ur./ed. Irena Trenc Frelj). Ljubljana: Mladinska knjiga, 1991. 126, 138–139.

Gabout, Slavica Višnja: Nova poetika i umjetnička istina. *Oko* (Zagreb) XVII/459 (19. 10. – 2. 11. 1989). 24.

Golob, Milan; Lozar, Robert: Alpha theta ritem – to je moje življenjsko polje. Vedno je črta, ki jo moraš prestopiti. *Likovne besede* (Ljubljana) št./no. 53, 54 (2000). 34–47.

Grafenauer Krnc, Petja; Smrekar, Maja: Oddaja Arterija 46. *Radio študent* (Ljubljana) 22. 2. 2005

Groh, Klaus: *Aktuelle Kunst in Osteuropa*. Köln/Cologne: M.DuMont Schauberg, 1972 [http://www.artpool.hu/2015/Groh/index.html; zadnji ogled / accessed: 16. 11. 2016]

Gržinič, Marina: *Rekonstruirana fikcija*. Ljubljana: Študentska organizacija Univerze, Študentska založba, 1997.

razstavni katalog / exhibition catalogue

Hiršfelder, Ida: Pionirstvo v videoumetnosti. *Dnevnik* (Ljubljana) LVII/286 (12. 12. 2007). 17.

Hostnik, Majda: Provokacija medija '80. Videofotografija. *Mladina* (Ljubljana) št./no. 41, 42 (23. 12. 1982).

Informativni center vizualnih komunikacij. Predstavitev slovenskih eksperimentalnih 8 mm filmov. *Ekran* (Ljubljana) X–XI/100–103 (1972/73). 107–[115].

Intihar Ferjan, Jana: s.v. Dragan, Srečo. V/In: *Allgemeines Künstlerlexikon. Die Bildenden Künstler aller Zeiten und Völker. Band 29*. München, Leipzig: K. G. Saur, 2001. 294.

Izbor: Damir Globočnik. Avtor: Srečo Dragan. V/In: *Likovni kritiki izbirajo II*. (ur./ed. Borut Gorupič). Ljubljana: Slovensko društvo likovnih kritikov, 2011. 28–31. Ponatis razstavnega lista / Exhibition leaflet reprinted in: *Likovni kritiki izbirajo. Srečo Dragan*. Ljubljana: Cankarjev dom, 2010.

Jelesijević, Nenad: Refleksija, teorija, matrica, kritika, dokument, mreža. *Dialogi* (Maribor) 40/5–6 (2004). 100–104.

Jenuš, Nataša: Lahko si samo za ali proti. Večerov internetni pogovor: Srečo Dragan. *Večer* (Maribor) LVIII/138 (18. 6. 2002). 11.

Jenuš, Nataša: Skupno dotikanje umetnosti. *Večer* (Maribor) LIII/234 (9. 10. 1997). 18.

Kacin Kramaršič, Jaša: Rotas-Tenet. Slaba virtualnost? *Mladina* (Ljubljana) št./no. 3 (21. 1. 1997). 59.

Kladnik, Darinka: Dvanajst umetnikov – dvanajst del. Grafik, reist in konceptualist Srečo Dragan. V/In: *Prešernov koledar 2005* (ur./ed. Sandi Sitar). Ljubljana: Prešernova družba, 2004. 56.

Klipšteter, Tomaž: Multimedijски umetniki v Mariboru. *Dnevnik* (Ljubljana) LIII/143 (29. 5. 2003). 18.

Kocjančič, Nerina: Devetdeseta. Od video žanrov do novih medijev. V/In: *Videodokument. Video umetnost v slovenskem prostoru 1969–1998. Eseji* (ur./ed. Barbara Borčič). Ljubljana: Open Society Institute-Slovenia, 1999. 71–83.

Komelj, Milčec: *Kronika Marjana Pogačnika o zaljubljenih v umetnost*. Ljubljana: Kud Logos, 2005. 439, 502, 509.

Kordiš, Meta: Muzej robotov / Robot Museum. V/In: *Muzej robotov / Robot Museum* (ur./ed. Meta Kordiš). Maribor: Umetnostna galerija, 2011. 16–30.

Kovič, Brane: K začetkom slovenskega videa. Prolegomena za »vojno znakov«. V/In: *Videodokument. Video umetnost v slovenskem prostoru 1969–1998. Eseji* (ur./ed. Barbara Borčič). Ljubljana: Open Society Institute-Slovenia, 1999. 23–34.

Kovič, Brane: Redifinicija prostora. Video. *Delo* (Ljubljana) XXXI/228 (2. 10. 1989). 3.

Kovič, Brane: Veliko napovedi, malo uresničenega. *Teleks* (Ljubljana) XXXIX/41 (13. 10. 1983). 17.

Kovič, Brane: III. Video komunikacije. Kratek historiat video-arta z izbrano bibliografijo. *Ekran* (Ljubljana) XIV/9–10 (1977). 82–85.

Krečič, Jela: Divinih tisoč. Postaja DIVA. Arhiv video- in novomedijske umetnosti. *Delo* (Ljubljana) 54/128 (5. 6. 2012). 18.

Krivec Dragan, Judita: Film+arc 1, Mednarodni

filmski festival + arhitektura. *Likovne besede* (Ljubljana) št./no. 26, 27, 28 (1994). 104.

Krivec Dragan, Judita: Svetost sveta druge realnosti. *Likovne besede* (Ljubljana) št./no. 23, 24 (1992). 31–35.

Lešničar, Tina: Digitalna simfonija velemest. Vidžejanje. *Delo* (Ljubljana) XLVI/246 (22. 10. 2004). 10.

Logar, Lojze: I. salon Eburne. *Sinteza* (Ljubljana) št./no. 79, 80, 81, 82 (1988). 39–42.

Marinčič, Vesna: Video pogled na Križarko, Nostalgijo in Marienbad. *Delo* (Ljubljana) XXIX/237 (12. 10. 1987). 3.

Matičević, Davor: Zagrebška likovna kronika. *Sinteza* (Ljubljana) št./no. 53, 54 (1981). 140–143.

Meden, Jurij; Piškur, Bojana: Kratek uvod v slovensko eksperimentalno filmsko ustvarjalnost / A Brief Introduction to Slovenian Experimental Film. V/In: *Vse to je film! Eksperimentalni film v Jugoslaviji 1951–1991 / This Is All Film! Experimental Film in Yugoslavia 1951–1991* (ur./eds. Bojana Piškur, Tamara Soban). Ljubljana: Moderna galerija, 2010. 13–31.

Medved, Drago: Slovenski likovniki niso zadovoljni s statusom. *Delo* (Ljubljana) XXXII/49 (28. 2. 1990). 10.

Megla, Maja: Obdobje čistih medijev je za nami. Prejemnik letošnje Jakopičeve nagrade o novih elektronskih medijih v likovni umetnosti. *Delo* (Ljubljana) XLIX/287 (14. 12. 2007). 23.

Megla, Maja: Jakopičeva nagrada Sreču Draganu. *Delo* (Ljubljana) XLIX/284 (10. 12. 2007). 12.

Megla, Maja: Srečo Dragan. Trienale sodobne slovenske umetnosti (10). *Delo* (Ljubljana) XLVIII/294 (20. 12. 2006). 15.

Mesesnel, Janez: Suradnja uz granicu. Treči bienale »INTART« koji se održava u ljubljanskom »Jakopičevom razstavišču« prezentira likovno na račun ostalog, pa ga čak i isključuje. *Oko* (Zagreb) XV/411 (3. – 17. 12. 1987). 25.

Mikić, Krešimir: Oblici istraživanja. Video-

stvaralaštvo v Jugoslaviji (2). *Oko* (Zagreb) XIV/389 (12. – 26. 2. 1987). 29.

Mikić, Krešimir: Dva bitna perioda. Video-stvaralaštvo v Jugoslaviji. *Oko* (Zagreb) XIV/388 (29. 1. – 12. 2. 1987). 29.

More, Igor: Geff 1970. *Ekran* (Ljubljana) VIII/74–75 (1970). 203–208.

Moro Accerboni, Benedetta: Quando la tecnologia si sposa con l'arte. *Il Piccolo* (Trst/Trieste) 28. 2. 2007. 32.

Nemec, Bojan; Prihavec, Bor; Solina, Franc: Leonardo – A Mobile Robot for Gallery Visit Using Internet. V/In: *6th International Workshop on Robotics in Alpe-Adria-Danube Region* (ur./ed. Marco Ceccarelli). Cassino, Italy, 1997. [http://eprints.fri.uni-lj.si/2370/; zadnji ogled / accessed: 16. 11. 2016]

Novakovič, Barbara; Pivec, Helena: Razširjeni prostori umetnosti / Art in Expanded Spaces. *Likovne besede* (Ljubljana) št./no. 73–74 (2005). 35–43.

Oblak, Mojca: Neo–Geo v Mali galeriji. *M'ars* (Ljubljana) I/3 (1989). 66.

Pertoldi, Stefania; Križnar, Naško: *Avantgarde cinema. Slovenia*. Ljubljana: Moderna galerija, 1996. 18, 34–35.

Petek, Vladimir: Autorski film i oko njega. *Sineast* (Sarajevo) št./no. 21, 22 (1973). 135–138.

Petek, Vlado; Dragan, Srečo: Informativni centar filma (2). *Sineast* (Sarajevo) št./no. 17, 18 (1972). 125–130.

Pojmovnik slovenske umetnosti po letu 1945 (ur./ed. Nadja Zgonik). Ljubljana: Študentska založba & Inštitut ALUO, 2009. 126–127, 178–182, 218–221, 312–316.

Poljšak Furlan, Mateja: Zelena puščava. *Ampak* (Ljubljana) IX/1 (2008). 68.

(pp): V Prago po Internetu. *Dnevnik* (Ljubljana) XLVI/137 (23. 5. 1996). 21.

Presinger, Najdenko: Samo mrtev videast je dober videast. *Dnevnik* (Ljubljana) XXXVI/286 (20. 10. 1987). 12–13.

Prihavec, Bor; Lapajne, Andrej; Solina, Franc: Aktivno video opazovanje preko interneta. V/In: *Zbornik 5. elektrotehniške in računalniške konference ERK '96* (ur./eds. Baldomir Zajc, Franc Solina). Ljubljana: IEEE Region 8, Slovenska sekcija IEEE, 1996. [http://eprints.fri.uni-lj.si/2279/1/Plecnik_ERK'96.pdf; zadnji ogled / accessed: 16. 11. 2016]

Primig, Robert: *Zeitenende. Textbuch*. Celovec: samozaložba/self-published, 1993.

Rak, Peter: Čustva v kibernetičnem prostoru. Osmi festival računalniške umetnosti v Mariboru. *Delo* (Ljubljana) XLIV/122 (30. 5. 2002). 8.

Rak, Peter: Zavarovani pred izbrisom. *Delo* (Ljubljana) XLI/222 (24. 9. 1999). 9.

Repnik, Roman: "Moj začetek je moj konec" Sprehod po interaktivni instalaciji Rotas-Sator Sreča Dragana v Equrni. *Dnevnik* (Ljubljana) XLVII/15 (17. 1. 1997). 21.

Roš, Katja: Med vidnim in nevidnim, med realnim in umišljenim. Umetniki v beneški vasi. *Delo* (Ljubljana) XXXVI/168 (22. 7. 1994). 9.

Rotar, Braco: Struktura likovnih formulacij novega tipa. Razčlenitev del Milenka Matanoviča, Davida Neza, Andraža Šalamuna, Sreča Dragana in Marka Pogačnika. *Sinteza* (Ljubljana) št./no. 12 (1968). 33–36.

Saša Šavel: Televizija in diskurz umetnosti / Television and the Discourse of Art. *Maska* (Ljubljana) XXII/109–110 (2007). 67–75.

Sedej, Ivan: Slovenska grafika v času / Historical Overview of Slovene Graphic Art. V/In: *I. bienale slovenske grafike Otočec / The First Biennial of Slovene Graphic Art* (ur./eds. Ivan Sedej, Branko Suhy, Marijan Tršar). Novo mesto: Otočec: Organizacijski odbor, 1989. 60–79.

Sedej, Ivan: Grafika u Sloveniji. V/In: *Jugoslovenska grafika 1950–1980*. Beograd/Belgrade: Muzej savremene umetnosti, 1985. 52–58.

Simonovič, Ifigenija: Govorica za sliko. Pogovor z Ano Nušo Dragan. *Ampak* (Ljubljana) IX/8–9 (2008). 71–74.

Solina, Franc: New Media Art Projects, Panoramic Images and Live Video as Interface between Real and Virtual Worlds. In / V: *DESIDOC. Journal of Library & Information Technology*. 34/2 (2014). 110–124. [http://eprints.fri.uni-lj.si/2457/; zadnji ogled / accessed: 16. 11. 2016]

Solina, Franc; Dragan, Srečo: Novomedijski umetniški projekti kot most med realnim in virtualnim svetom. V/In: *Robotika in umetna inteligenca* (ur. /eds. Tadej Bajd, Ivan Bratko). Ljubljana: Slovenska matica, 2014. 187–230.

Solina, Franc: ArtNetLab – The Essential Connection between Art and Science. V/In: *The Future of Computer Arts & The History of the International Festival of Computer Arts, Maribor 1995–2004* (ur./ed. Marina Gržinič). Ljubljana: Maska; Maribor: MKC, 2004. 148–153. (zbirka/ collection Transformacije, št./no. 13)

Solina, Franc: Internet-Based Art Installations. *Informatica*. 24/4 (2000). 459–466. [http://eprints.fri.uni-lj.si/2364/1/Informatica2000.pdf ; zadnji ogled / accessed: 14. 11. 2016]

Srečo Dragan 1993/98. Razstave / Exhibitions (ur./ed. Judita Krivec Dragan). Ljubljana: ZDSLU, 1998.

Sterle Vurnik, Barbara: Občutek moči nad časom. Čas, vržen iz tira – izjemen pristop k pregledu interaktivne in medijske umetnosti. *Dnevnik* (Ljubljana) L/352 (28. 12. 2000). 19.

Strehovec, Janez: Kibernetična umetnost / Cybernetic Art. V/In: *Srečo Dragan 1993/98. Razstave / Exhibitions* (ur./ed. Judita Krivec Dragan). Ljubljana: ZDSLU, 1998. 2–17.

Strehovec, Janez: Kibernetična umetnost. Interaktivnost, igra in celostna potopitev. *Likovne besede* (Ljubljana) št./no. 39, 40 (1997). 168–171.

Strehovec, Janez: Ustvarjalno s svetlobo. Majski salon '97. *Delo* (Ljubljana) XXXIX/113 (19. 5. 1997). 7.

Strehovec, Janez: Razstava kot demonstracija načel. Kibernetična umetnost. *Delo* (Ljubljana) XXXIX/22 (28. 1. 1997). 8.

Strehovec, Janez: Razmah videa na Slovenskem kaže na razpotja med ustvarjalnimi možnostmi in ceneno eksotiko. Anketa dela: Video kot umetnost in oblika množične (tehnične) kulture. *Delo* (Ljubljana) XXVII/295 (21. 12. 1985). 28.

Susovski, Marijan: Video u Jugoslaviji / Video in Yugoslavia. *Spot* (Zagreb) št./no. 10, 1977. 7–35.

Šlivar [!Šlibar], Neva: Wer hat Angst vor Peter Weibel? *Der Standard* (Dunaj/Vienna) št./no. 2764 (16. 1. 1998). 10.

Španjol, Igor: Medijska umetnost v času osamosvajanja. V/In: *Razširjeni prostori umetnosti. Slovenska umetnost 1985–1995* (ur./eds. Tamara Soban, Igor Španjol, Igor Zabel). Ljubljana: Moderna galerija, 2004. 202–227.

Španjol, Igor: Veliki pok. Mutimedijska umetnost in alternativna scena v prvi polovici osemdesetih let. V/In: *Do roba in naprej. Slovenska umetnost 1975–1985* (ur./eds. Igor Španjol, Igor Zabel). Ljubljana: Moderna galerija, 2003. 80–91.

Španjol, Igor: Umetniški večer. Predstavitelja in produkcija avtorskega videa na televiziji. V/ In: *Videodokument. Video umetnost v slovenskem prostoru 1969–1998. Eseji* (ur./ed. Barbara Borčič). Ljubljana: Open Society Institute-Slovenia, 1999. 183–202.

Štrbolja, Branislav: Filmi amaterjev. Festivali. Novi Sad 72. *Ekran* (Ljubljana) X/92–93 (1972). 142.

Šuvaković, Miško: Fragmenti o ekranski umetnosti: Film in video. Pionirski video: Nuša in Srečo Dragan. V/In: *Anatomija angelov. Razprave o umetnosti in teoriji v Sloveniji po letu 1960* (ur./ ed. Zvone Filipovič). Ljubljana, Znanstveno in publicistično središče (Zbirka Sophia 2), 2001. 217–218.

Teržan, Vesna: Šestindvajset umetnikov in kolektivno telo Irwina pod nadzorom. *Razgledi* (Ljubljana) XLVI/23 (10. 12. 1997). 25.

Tomič, Biljana: Vzhodno od raja. Video v Jugoslaviji. V/In: *Videodokument. Video umetnost v slovenskem prostoru 1969–1998. Eseji* (ur./

ed. Barbara Borčič). Ljubljana: Open Society Institute-Slovenia, 1999. 105–117.

Tomič, Biljana: Prvo aprilsko srečanje razširjenih medijev. *Ekran* (Ljubljana) X/92–93 (1972). 143–[145].

Turk, Štefan: Prikaz del ustvarjenih v okviru četrte kolonije. *Primorski dnevnik* (Trst/Trieste) LXIV/228 (25. 9. 2008). 12.

V.U.: Srečo Dragan. *Delo* (Ljubljana) XLII/290 (14. 12. 2000). 16.

Vaupotič, Aleš: Smisel videa. V/In: *Video, et gaudeo* (ur./eds. Narvika Bovcon, Aleš Vaupotič). Ljubljana: Zveza društev slovenskih likovnih umetnikov, 2014. 2–4.

Vaupotič, Aleš: *Aktualnost realističnega diskurza v literarni in intermedijski umetnosti*. Ljubljana: Filozofska fakulteta. Oddelek za primerjalno književnost in literarno teorijo, 2010. [doktorska disertacija / doctoral dissertation]

Videodokument. Video umetnost v slovenskem prostoru 1969–1998. Dokumentacija / Video Art in Slovenia 1969–1998. Documentation (ur./ed. Barbara Borčič). Ljubljana: Open Society Institute-Slovenia, 1999. 25–46. [<http://www.videodokument.org/>; zadnji ogled / accessed: 16. 11. 2016]

Videodokument. Video umetnost v slovenskem prostoru 1969–1998. Eseji (ur./ed. Barbara Borčič). Ljubljana: Open Society Institute-Slovenia, 1999. [besedila v angleškem jeziku / texts in English translation available at: http://www.videodokument.org/bb_introsort.htm; zadnji ogled / accessed: 16. 11. 2016]

Videosfera. Video / društvo / umetnost (ur./ed. Mihailo Ristić). Beograd/Belgrade: Studentski izdavaški centar, 1986.

Visočnik, Mitja: Slovenske Atene. *Katedra* (Maribor) XXXII/3 (1992). 15.

Visočnik, Mitja: Z roba – območja slovenske umetnosti 1985–90. Ob razstavi v mariborski Umetnostni galeriji. *Naši razgledi* (Ljubljana) št./no. 7 (5. 4. 1991). 201.

Vrečar, Monika: Divje misli. Umetnost – znanost – kultura / Wild Thoughts. Art – Science – Culture. *Maska* (Ljubljana) XXVI/141, 142 (2011). 50–73.

Weibel, Peter; Zabel, Igor: U3. 2. triennale sodobne slovenske umetnosti / U3. 2nd Triennale of Contemporary Slovene Art. *M'ars* (Ljubljana). IX/2 (1997). 23–38. Delni ponatis / Partly reprinted in: *New Works / New Europe. Selected Faculty Work from the Academies of Fine Arts in Sarajevo, Zagreb, Ljubljana*. Indiana: University of Pennsylvania, 2000. 48–49.

Zabel, Igor: Oho – od reizma do konceptualizma / OHO – vom Reismus zur Konzeptkunst / OHO – From Reism to Conceptual Art. V/In: *OHO. Retrospektiva / Eine Retrospektive / A Retrospective* (ur./ed. Igor Španjol). Ljubljana: Moderna galerija, 2007. 18–36.

Zabel, Igor: Kratka zgodovina gibanja OHO / A Short History of OHO. V/In: *OHO. Retrospektiva / Eine Retrospektive / A Retrospective* (ur./ed. Igor Španjol). Ljubljana: Moderna galerija, 2007. 105–136.

Zalar, Franc: Kult malega ekrana. Ob razstavi videoinstalacij Sreča Dragana v Mali galeriji. *Dnevnik* (Ljubljana) XXXVII/270 (4. 10. 1989). 12.

Zannier, Sabrina: L'erba del vicino. Quando il mercato rimane in secondo piano. *Messaggero Veneto* (Videm/Udine). 6. 1. 1998. 8.

Zgonik, Nadja: Video osvajanje prostora. V/In: *Videodokument. Video umetnost v slovenskem prostoru 1969–1998. Eseji* (ur./ed. Barbara Borčič). Ljubljana: Open Society Institute-Slovenia, 1999. 139–154.

Zinaić, Milan: Prostori onkraj ... *Dnevnik* (Ljubljana) XLVII/320 (26. 11. 1997). 19.

Zlobec, Marijan: S Plečnikom v Pragi. *Delo* (Ljubljana) XXXVIII/117 (23. 5. 1996). 1.

Žagar, Primož: Na treh možganskih cestah. Književnik Josip Vidmar, skladatelj Darjan Božič in likovnik Srečo Dragan o umetnosti s treh strani. *Delo* (Ljubljana) XII/252 (16. 9. 1970). 7.

Odtisi konceptualnih projektov v izbranih revijah / Imprints of conceptual projects in selected magazines

EKRAN

Ekran (Ljubljana) VI/51–61 (1968).

[grafična oprema / artwork S. Dragan]

SELEKTIVNA RELACIJA KAKO KOMUNIKACIJA SEKSA KAJ KOMUNICIRA REALNO – IREALNO V KOMUNIKACIJI FILMA WR IN GLEDALCA. *Ekran* (Ljubljana) IX/83–84 (1971).

[naslovnica in zadnja platnica / front and back covers]

VES PROSTOR I.C.V.K. REVUJE JE SLIKA DOLOČENEGA DOGODKA... *Ekran* (Ljubljana) IX/89–90 (1971). [580–585].

TO DAM SEM SEDA NE VIDIM TO DAM SEM. *Ekran* (Ljubljana) X/91 (1972). 64–[65].

INFORMATIVNI CENTER VIZUALNIH KOMUNIKACIJ. *Ekran* (Ljubljana) X/96–97 (1972). 300–305.

EKRANOVA BELEŽKA. *Ekran* (Ljubljana) X, XI/100–103 (1973). 113–114. [glej tudi str. /see also p. 421]

MLADINA

Fantastična produkcija: fantastično Novo leto. Ekskluzivna voščilnica za "M". *Mladina* (Ljubljana) št./no. 51–52 (29. 12. 1970). 44.

[Simultani grupni projekt. Sodelujejo: Dragan & Nuša, Niko Goršič in prostovoljci. / Simultaneous group project. Participants: Dragan & Nuša, Niko Goršič and volunteers.]

PROBLEMI

LJUBLJANA: NUŠA & SREČO DRAGAN obračanje filma da njihovo zvezo obrnjen deluje kot sistem. *Problemi* (Ljubljana) VII/95–96 (1970). [33–35].

LJUBLJANA: nuša & srečo dragan. *Problemi* (Ljubljana) VIII/101 (1971). [31].

TRIBUNA

Tribuna (Ljubljana) XVI/8 (11. 12. 1967). [8, 9, 10].
[S. Dragan: risbe/drawings]

Tribuna (Ljubljana) XVI/14 (19. 2. 1968). naslovnica.
[S. Dragan: *Termofor*, risba/drawing]

kaj dela srečo dragan? *Tribuna* (Ljubljana) XVIII/12 (2. 4. 1969). 15.

NUŠA PaRK TIVOLI IN SREČO PREDLaGaJO PROGRaMIRaNO SREČaNJE V PaRKU TIVOLI. *Tribuna* (Ljubljana) XIX/5 (31. 1. 1970). [1].

Različne smeri reke Save. *Tribuna* (Ljubljana) XIX/6 (14. 2. 1970). [1].

NUŠA BERE SREČO. *Tribuna* (Ljubljana) XIX/6 (14. 2. 1970). [12].

KAŽE SE GENET-ČNA MUTAC-JA V PRODUKC-J-NUŠA SREČO. *Tribuna* (Ljubljana) XIX/7 (28. 2. 1970). [1].

Razstavlja misli se. *Tribuna* (Ljubljana) XIX/9 (28. 3. 1970). 1.

Produkcija N S prikazuje. *Tribuna* (Ljubljana) XIX/10 (14. 4. 1970). [16].

PUSTIM SE MISLITI PERCEPIRATI PROGRAMIRATI PROSTOR GEFF. *Tribuna* (Ljubljana) XIX/11 (4. 5. 1970). [4].

PROJEKT KAKO SE ODOLOČITE KAJ ODOLOČA INPERSONALNA GRUPNA KOMUNIKACIJA. *Tribuna* (Ljubljana) XIX/11 (4. 5. 1970). [9].

REZULTAT INPERSONALNEGA GRUPNEGA PROJEKTA PRODUKCIJA N & S DRAGAN. *Tribuna* (Ljubljana) XIX/12–13 (19. 5. 1970). 24.

Videografija / Videography

*podatke dopolnil in avtoriziral Srečo Dragan / data authorized and additional data supplied by Srečo Dragan

Belo mleko belih prsi / White Milk of White Breasts, open-reel 2", Ljubljana, 1969, 30'
avtorja / authors: Nuša & Srečo Dragan

Ekran (Ljubljana) VI/58, 59 (1968)

Ekran (Ljubljana) VI/58, 59 (1968)

Ekran (Ljubljana) VI/60, 61 (1968)

Ekran (Ljubljana) IX/83, 84 (1971)

LJUBLJANA: nuša & srečo dragan

PROJEKT SLUŠNO GOVORNE GRUPNE
KOMUNIKACIJE ZLOGOV:

HIT VIT SIT RIT GIT PIT
1 2 3 4 5 6

INFORMATIVNI CENTER NUSA
SREČO DRAGAN 00001

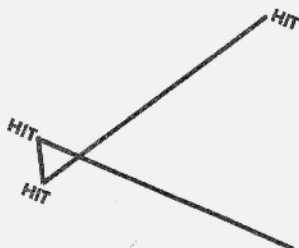
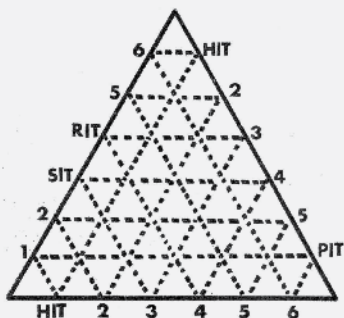
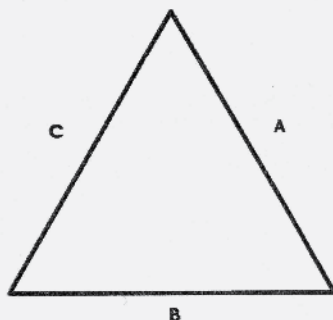
PESNIŠKI MARATON NA FILOZOFSKI
FAKULTETI V LJUBLJANI, NOVEMBER 70

A — MAGNETOFON
B — PARTICIPANT (DAVID NEZ)
C — PARTICIPANT (SREČO DRAGAN)

SELEKTIVNA RELACIJA
ZAPOREDNA KOMUNIKACIJA A — B — C
(SKUPNI PROSTOR PONAVLJANJA ZLOGOV
KOMUNIKACIJE TREH ČLANOV)
B PONOVI ZA A, C PONOVI ZA A ALI B
NASLEDNJE ZLOGE:

HIT VIT SIT RIT GIT PIT
REZULTAT SLUŠNO GOVORNE GRUPNE
KOMUNIKACIJE PONAVLJANJA ZLOGOV:
HIT HIT HIT

KONCEPT REZULTIRA V DIAGRAM IN
MAGNETOFONSKI ZAPIS

Grasses Speaking, open-reel 2", Ljubljana, 1972, 30'
avtorja / authors: Nuša & Srečo Dragan

Šakti is coming / Shakti Is Coming, open-reel 1/2",
1974, 3'
avtorja / authors: Nuša & Srečo Dragan

*Linija srca Nuše & Sreča / The Heart Line of Nuša &
Srečo*, Montreal, 1977, 30'
avtorja / authors: Nuša & Srečo Dragan

Iz vzhoda na vzhod / Eastbound from the East,
U-matic, 1978, 30'
avtorja / authors: Nuša & Srečo Dragan

Video Škuc Manifest / Video Škuc Manifesto, U-matic,
1979, 7'
avtorja / authors: Nuša & Srečo Dragan

*Video slikanje (Masculin–Feminin) / Video Painting
(Masculine–Feminine)*, Gradec/Graz, 1979, 10'
avtorja / authors: Nuša & Srečo Dragan

Video šus / Video Shoes, U-matic, 1981, 5'
avtorja / authors: Nuša & Srečo Dragan

Pomislite vrat ni / Imagine No Door, U-matic, 1982, 7'
avtorja / authors: Nuša & Srečo Dragan

Video Love Story, U-matic, 1983, 5'
avtorja / authors: Nuša & Srečo Dragan

Grand finale, VHS, U-matic, 1983, 13'
avtorja / authors: Nuša & Srečo Dragan

Blodnik / The Stray, U-matic, 1983, 9'
avtorja / authors: Nuša & Srečo Dragan

*Spomenik žrtev in orgije / Monument of Sacrifice and
Orgy*, U-matic high band, 1985, 8'
avtorja / authors: Nuša & Srečo Dragan

*Gospodovski sen / The Daydream of Gospasveta
Field*, U-matic high band, 1987, 9'
avtorja / authors: Nuša & Srečo Dragan

Meščevo zlato / The Light of a Golden Moon, beta SP,
U-matic high band, 1987, 14'
avtorja / authors: Nuša & Srečo Dragan
[tudi / in Slovene appearing also as: *Mesečevo
zlato, Mesčevo zlato*]

NEO-GEO, U-matic, Skopje, 1989, 5'
avtor / author: Srečo Dragan

Madež / Macule, U-matic, Ljubljana 1991, 15'
avtor / author: Srečo Dragan

Arheus, Betacam, Ljubljana, 1992/93, 7'45"
avtor / author: Srečo Dragan

Rotas Axis Mundi, Betacam, Ljubljana, 1995/96, 5'
avtor / author: Srečo Dragan

Filmografija / Filmography

*podatke dopolnil in avtoriziral Srečo Dragan /
data authorized and additional data supplied by
Srečo Dragan

Ču, 1969, zvočni, čb / sound, bw / sound, bw, 8
mm, 4'26"

avtorja / authors: Nuša & Srečo Dragan

RG Vietnam, 1969, zvočni, čb / sound, bw, 8 mm,
2'5"

avtorja / authors: Nuša & Srečo Dragan

*72 h zime in 72 h jeseni / In Winter 72h and Autumn
72h*, 1969, zvočni, čb / sound, bw, 8 mm, 2'05"
avtorja / authors: Nuša & Srečo Dragan

120 pogledov na Nušo / 120 Glances at Nuša, 1970, 8
mm, 2'35"
avtorja / authors: Nuša & Srečo Dragan

*Komunikacija gastronomije / Communication of
Gastronomy*, 1971, zvočni, barvni / sound, color, 8
mm, 2'45"
avtorja / authors: Nuša & Srečo Dragan

*Smer relacije senzibilnost-imaginacija / The
Relationship of Sensibility and Imagination*, 1972,
zvočni, čb in barvni / sound, bw and color, 8 mm,
2'55"
avtorja / authors: Nuša & Srečo Dragan

*Miselna vizualizacija objekta / The Thinking
Visualization of an Object*, 1972, zvočni, čb / sound,
bw, 8 mm, 2'04"
avtorja / authors: Nuša & Srečo Dragan

*Interpersonalna grupna komunikacija / The
Visualization of Spiritual Massages*, 1972, 8 mm
avtorja / authors: Nuša & Srečo Dragan

Srečo Dragan
Prostor, vržen iz tira / Space is Out of Joint

+MSUM

Muzej sodobne umetnosti Metelkova, Ljubljana
22. 12. 2016 – 5. 3. 2017

Kustos razstave / Exhibition curator
Igor Španjol

Tehnična izvedba / Technical crew
Boris Fister, Vojko Kmetič, Janez Kramžar,
Armin Salihović

Tehnična koordinacija / Technical coordination
Tomaž Kučer

Obrazstavni program / Public programs
Adela Železnik

Pedagoški programi / Pedagogical programs
Lucija Cvjetković

MG+MSUM

Katalog izdala / Catalogue published by
Moderna galerija, Windischerjeva 2
SI-1000 Ljubljana, Slovenija
tel. +386 1 2416 800, fax +386 1 2514 120
info@mg-lj.si www.mg-lj.si

Zanjo / Represented by
Zdenka Badovinac

Urednik / Editor
Igor Španjol

Besedila / Texts
Ješa Denegri, Igor Španjol

Prevod / Translation
Tamara Soban

Jezikovni pregled / Proofreaders
Tamara Soban, Jeff Bickert

Fotografije / Photos
Lado Mlekuž, Matija Pavlovec, Dejan Habicht
arhiv Moderne galerije / archives of the Moderna galerija

Fotografsko dokumentiranje / Photographic
documentation
Sabina Povšič

Oblikovanje / Graphic design
Novi kolektivizem

Tisk / Printed by
Gorenjski tisk storitve d.o.o.

Naklada / Print run
1000

© 2016 Moderna galerija, Ljubljana

Zahvala
TV Slovenija
Institut Jožef Stefan
Univerza v Ljubljani:
Fakulteta za računalništvo in informatiko
Fakulteta za elektrotehniko, Laboratorij za robotiko
Akademija za likovno umetnost in oblikovanje

Thanks to
TV Slovenia
Jožef Stefan Institute, Ljubljana
University of Ljubljana:
Faculty of Computer and Information Science
Faculty of Electrical Engineering, Laboratory of
Robotics
Academy of Fine Arts and Design

Projekt je podprlo / This project has been supported by

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Naslovnica / Front cover
Sonifikacija podobe / Paradigm of Image Sonification,
2015
Speculum Artium, Trbovlje
Foto / Photo: arhiv DDT / archives of Worker's Home
Trbovlje

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

7.038.53(497.4):929Dragan S.

DRAGAN, Srečo

Prostor, vržen iz tira = Space is out of joint : Muzej sodobne umetnosti Metelkova, Ljubljana, 22. 12. 2016-5. 3. 2016 / Srečo Dragan ; [besedila Ješa Denegri, Igor Španjol ; prevod Tamara Soban ; fotografije Lado Mlekuž ... et al.]. - Ljubljana : Moderna galerija, 2016

ISBN 978-961-206-122-7

287640064